

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 5, Sayı 52 Mayıs 2026

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Şule SEPİN İÇLİ, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Seslendirenler: Ayşe Gülçin İLHAN, Ceren Serap AKIN, Ceren ASLAN, Ezgi KOÇYİĞİT, Filiz ARICIOĞLU, Funda UYSAL, Gerçek ÖZKÖK YAĞCI, Gamze YILGIN, Münevver ERTÜRK, Müge TÜZÜN GERÇEK, Nursel DEMİR, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltilenler: Samet BAYRAKTAR, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

Youtube Kanalı: Umudun Kadınları

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Instagram: [umudunkadinlari](https://www.instagram.com/umudunkadinlari)

<https://www.instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: Umudun Kadınları

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

WhatsApp: Şule Sepin İçli: 0532 360 48 31

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Kadınlarla ve çocuklarla ilgili hak ihlalleri, geleceğimize ve özgürlüğümüze de sıçradı. Mutlak butlan kararını hiçbir koşulda kabul etmiyoruz. Moralimizi bozacak olaylar karşısında,

umudumuzu diri tutmaktan başka bir yolumuz yok. Yazılarımızla yolumuzu aydınlatmayı sürdürüyoruz. Gelsin bakalım yazılarımızın tanıtımı.

Sadece ülkemizde değil, dünyada da hak ihlalleri sürüyor. Cemile Özeker, bütün savaşlarda olduğu gibi, kadınların bedeni üzerinden yürütülen cinsel saldırılara dikkat çekerek Suriye’de alevi kadınlara yapılanları anlatıyor, ‘Suriye’de Kadınların Çılgılığına Karşı Kurulan Sessizlik’ yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat’ın derlediği ‘Kadının Güncesi’ köşemizde, CHP’li kadın milletvekillerinin, üniversite öğrencilerinin kadın hakları ihlaline karşı ve tutuklu bulunan Can Atalay’a destek veren sanatçı kadınların ses yükseltmeleri yer alıyor.

Akbelen direnişi hala sürüyor. Günay Işık, Akbelen’i ziyaret ettikleri günde, İkizköy Muhtarı Nejla Işık’ın ağzından dökülen anılara yer veriyor, ‘Akbelen Direnişçisi Kadınlar’ yazısında.

Hande Keykubat, sesli betimlemeli olarak izlediği tiyatro oyunundaki izlenimlerini öyle öğretici ve engelli sorunlarına parmak basarak anlatıyor ki hem bilgileniyoruz hem ufkumuz genişliyor, ‘Bir Oyunun Düşündürdükleri’ yazısında.

Şule Sepin İçli, bizlere çok ağır gelen bu yılın anneler günü konusuna değiniyor, ‘Çekin Ellerinizi Anneler Günümüzden’ yazısında.

Emine Ortakaya, ‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde, kadın hakları mücadelesine katkıda bulunan ve konuyla ilgili pek çok yapıtı olan Mary Wollstonecraft’ı konuk ediyor.

Bir sessizlik olunca “Kız doğdu” denilir. Kızların gülmesine olumsuz anlamlar yüklenir. Funda Uysal, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısıyla bir değerlendirme yapıyor, ‘Kız Neşesine Haset Evler’ yazısında.

Yumurta tüketimi bize nasıl bir fayda sağlıyor? İdrar yolu enfeksiyonuyla hangi hastalık arasında bir ilişki olabilir? Y kuşağı annelerine ne oluyor? Uyku zamanlarıyla ilgili bir fikir edinmek ister misiniz? Bu soruların yanıtlarını merak edenler, hemen Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı, ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemize gidebilirler.

Kadınların çok konuştuğundan dem vurulur çoğu zaman. Peki ya susan kadınlar! Nursel Demir’in ‘Sessizliğin Politikası’ yazısı, ‘Kadınlar Susarak Gider’ şiirini anımsatıyor bize.

‘Çoğalalım Çoğaltalım’ köşemize Öğrenci Veli Derneği Ankara Şubesi Başkanı Hülya Daran Deveci’yi konuk etmiş Şule Sepin İçli. Derneğin ne kadar çok güncel sorunlarla mücadele ettiğini anlıyoruz bu söyleşiyile.

Selma Erdel, değerlerimizin giderek elimizden nasıl gittiğini anlatıyor, ‘Değerlerimizin Sessiz Çöküşü’ yazısında.

Filiz Ardanuç Küçükkaya, engelli çocuğu olan annelerin, her zaman gündemde olan ağır yüklerini anlatıyor, 'Kalbin Ne Anlatır Bugün' yazısında.

Emine Kamçı, doğal güzellikleri ve çocukluk anılarını harmanlayarak baharı selamlıyor, 'Yine Yeşillendi Fındık Dalları' yazısında.

Oldukça zengin haberlerin bir arada bulunduğu sanat köşemize geldi sıra. Yıllanmış sanatçımız Tülay Özer'i kaybettik. Kadınların üretken olduğu sanat ödülleri, film festivalleri, önemli hizmetler sunan kütüphanenin yıl dönümü kutlamaları ve yeni bir kitap tanıtımı, Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'Sanatın Kadın Sesleri' köşemizde.

Ebru Bozcuk, ağır hak ihlalleri yaşadığımız şu günlerde, umudunu diri tutan ve baharın güzelliğini anımsatan 'Siz Hiç Arap Yasemini Kokladınız Mı' yazısıyla bizlerle.

Hazır yeri gelmişken biz de Kurban Bayramınızı her şeyin güzel olmasını umut ederek kutlayalım. Bu Bayramda bırakın kurban kesmek, hazır baklava yemek de neredeyse tarih olacak. Rahime Söylemez'in buna bir çözümü var. 'Bugün Ne Yiyelim' köşemizde bizler için evde yapılan bir tatlıyı anlatıyor, 'Burma Baklava' yazısında.

Babalar için kızların, anneler için de oğlanların yeri ayrı olduğu gibi tutumları da ayrıdır. Babalar kızlarını şımartırken, bazı anneler de bağımlı bir ilişki geliştiriyor oğullarıyla. Kıvanç Haldız, bunun sonucunda kadınların yaşadığı sorunları irdeliyor, 'Memleketten Kadın Hikayeleri 2' yazı dizisinde.

'Selvi Boylum Al Yazmalım' köşemizde, Ayşe Gülçin İlhan, kadınların yakındığı ana-oğul bağımlılığını anlatıyor, 'Kuvvetle Muhtemel' öyküsüyle.

Yayla Boztaş, dış görünüşe kendi olmaktan daha çok önem verenleri anlatırken, umutsuzluğa kapılarak günah işlemekten kaygılanıyor ve yazının sonunu umutla bağlıyor, 'Umutsuz Olmayın Dostlar' yazısında.

Nur Banu Helvacioğlu, zor günler geçirdiğimiz şu günlerde bizi teselli etmeye çalışıyor, 'Güzel Günler Var' yazısıyla.

Ülkemizde mevzular çok çok derin. Ayşe Gülçin İlhan, 'Yüreğimizden Taşanlar' köşemize 'Mevzular Derindi Ankara'da' şiiriyle katılıyor.

Tülay Özer, şarkılarını bizlere anı bırakarak yaşama veda etti. Biz de 'Aydın Şarkısı' köşemizden, 'İkimiz Bir Fidanın Güller Açan Dalıyız' şarkısıyla sizlere veda edelim. Umut aşlayan dallara sınımsıkı tutunarak birlik olmamız dileğiyle, bizimle kalın.

30 Mayıs 2026

SURİYE'DE KADINLARIN ÇIĞLIĞINA KARŞI KURULAN SESSİZLİK

YAZAN: Cemile ÖZEKER

ozekerc@hotmail.com, cemileozeker2@gmail.com

Suriye uzun süredir yalnızca bir savaş coğrafyası değil; kadınların bedeni üzerinden yürütülen sistematik bir karanlığın laboratuvarı hâline getirildi. Özellikle Alevi toplumuna yönelik artan baskılar, zorla kaybetmeler, kaçırımlar ve asimilasyon saldırıları artık münferit olaylar olarak açıklanamaz. Yaşananlar; mezhepçi nefretin, kadın düşmanı siyasal anlayışın ve uluslararası sessizliğin ortak sonucudur.

Ve dünya yine susmaktadır.

Oysa kadınların kaçırıldığı bir yerde hiçbir siyasi denge masum değildir. “Tarafsızlık”, kadınların çılgınlıklarının üzerine çekilmiş diplomatik bir örtüye dönüşmektedir. Çünkü kadınlara yönelik organize şiddet karşısında sessizlik de bir tutumdur. Ve çoğu zaman suçun en görünmez ortağıdır.

Bugün Suriye’de özellikle Alevi kadınlarının hedef hâline gelmesi tesadüf değildir. Kadın bedenini savaşın ganimeti olarak gören erkek egemen cihatçı zihniyet; yalnızca kadınları değil, bir halkın hafızasını da teslim almak istemektedir. Çünkü kadın susturulduğunda toplum susturulur. Kadın korkutulduğunda gelecek korkutulur.

Kaçırılan her kadın; yalnızca bir insan değil, bir kültürün taşıyıcısı, bir dilin hafızası, bir toplumun geleceğidir.

Bu nedenle Lazkiye Üniversitesi önünden kaçırıldığı belirtilen genç üniversite öğrencisi Betül Süleyman Alluş’un akıbeti yalnızca bir “asayiş olayı” değildir. Bu olay; kadınların eğitim hakkına, yaşam hakkına, inanç özgürlüğüne ve kamusal varlığına yönelmiş açık bir saldırıdır. Gündüz vakti bir üniversite öğrencisinin ortadan kaybolduğu bir ülkede hiçbir kadın gerçekten güvende değildir.

Bugün Betül için sessiz kalanlar, yarın başka kadınların kayboluşuna tanıklık etmek zorunda kalacaktır. Çünkü cezasızlık şiddeti büyütür. Sessizlik failleri cesaretlendirir. Unutmak ise karanlığın en sevdiği politikadır.

Kadın kaçırımları savaş suçudur.

Mezhep temelli kadın düşmanlığı insanlık suçudur.

Kadınların zorla kaybedilmesi, korku politikalarıyla teslim alınmak istenmesi ve asimilasyona zorlanması uluslararası hukukun açık ihlalidir.

Ancak ne yazık ki uluslararası kurumlar çoğu zaman kadınların yaşadığı acıya insan hakları perspektifiyle değil, siyasal çıkar dengeleri üzerinden yaklaşmaktadır. Güç ilişkileri söz konusu olduğunda kadınların yaşam hakkı ikinci plana atılmaktadır. Oysa hiçbir devletin çıkarı, hiçbir örgütün ideolojisi, hiçbir iktidarın hesabı kadınların yaşamından daha değerli değildir.

Bizler bu karanlığı reddediyoruz.

Alevi kadınlarına yönelik mezhepçi saldırıları lanetliyoruz.

Kadın bedenini savaş alanına çeviren zihniyete karşı sözümüzü büyütüyoruz.

Kadınların kaçırılmasını, kaybedilmesini ve korku aracılığıyla teslim alınmak istenmesini kabul etmiyoruz.

Betül Süleyman Alluş derhal ailesine teslim edilmelidir.

Bu olayın tüm sorumluları açığa çıkarılmalı ve yargılanmalıdır.

Uluslararası insan hakları örgütleri, kadın örgütleri ve demokratik kamuoyu artık sessizliği değil dayanışmayı büyütmelidir.

Çünkü kadınların susturulduğu yerde insanlık da susturulur.

Ve biliyoruz ki; kadın düşmanlığıyla beslenen mezhepçi karanlık yalnızca Suriye'nin değil, bütün insanlığın sorunudur.

Kadınlar sahipsiz değildir.

Alevi kadınları yalnız değildir.

Ve hiçbir karanlık, örgütlü kadın dayanışmasından daha güçlü olmayacaktır.

KADININ GÜNCEŚİ MAYIS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli dergi takipçilerimiz. Gün geçmiyor ki bir sabaha kötü bir haberle uyanmayalım. Ülkemizin bu durumu bizi fazlasıyla üzerken bir yandan da dergi çalışmalarımızla üretim ve demokrasi mücadelesine güç olmaya ve direnen insanlardan güç alarak umudumuzu çoğaltmaya devam ediyoruz. Ne yazık ki kadın hakları da ülkemizdeki hak ihlalleriyle paralel gerilemeye devam ediyor. Bakalım neleri yansıtmışız bu sayıda köşemize.

Önce Başlıklar:

- Afife Tiyatro Ödülleri'ndeki Ödülünü Tutuklu Can Atalay'a İthaf Etti
- Chp'li Kadın Milletvekillerinden Ortak Açıklama: "Bu Kirli Anlayışı Kabul Etmiyoruz.
- Üniversite Öğrencileri: İlayda Zorlu'nun Ölümündeki Tüm Sorumlular Yargılanmalı
- Manisa'da "Kadın Dostu Kentler" İçin Yerel Eşitlik Çalışmaları Başladı
 - **Eşik"Ten Şeriat Çağrılı Videolara Tepki: Laiklikten Ve Eşitlikten Vazgeçmiyoruz**
- Rojin Kabaiş Soruşturması: Yurt Yönetimine Soruşturma İzni

Afife Tiyatro Ödülleri'ndeki Ödülünü Tutuklu Can Atalay'a İthaf Etti

Düzenlenen 28. Afife Tiyatro Ödülleri gecesinde, Pınar Yıldırım; Monologlar Müzesi 'Pavyon' oyunundaki performansı ile "Yardımcı Rolde Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu" ödülünü kazandı.

Gecenin en dikkat çeken anlarından biri ise yaptığı konuşma oldu. Yıldırım, ödülünü tutuklu bulunan avukat ve Milletvekili Can Atalay'a ithaf etti.

Sahnedeki konuşması salonda uzun süre alkışlandı.

Chp'li Kadın Milletvekillerinden Ortak Açıklama: "Bu Kirli Anlayışı Kabul Etmiyoruz"

Cumhuriyet Halk Partili kadın milletvekilleri, son dönemde kadın siyasetçilere yönelik hakaret, iftira ve linç kampanyalarına ilişkin ortak açıklama yayımladı. Ortak açıklamanın tamamı şu şekilde:

"Son günlerde kadınların siyasetteki varlığını hedef alan, ahlak ve vicdan sınırlarını aşan saldırılar; sadece belirli kişilere değil, siyasetin onuruna, kadınların kamusal yaşam mücadelesine ve demokratik siyasete yönelmiş organize bir itibarsızlaştırma girişimidir.

Bizler, kadın milletvekilleri olarak; sistematik hale gelen hakaret dilini, yalanı, iftirayı ve kadın siyasetçiler üzerinden yürütülen linç kampanyalarını en güçlü şekilde kınıyoruz.

Türkiye siyasetinde geçmişte de sert tartışmalar yaşanmıştır. Ancak bugün gelinen noktada hakaretin, yalanın ve iftiranın olağanlaştırıldığı; ailelerin, çocukların ve kişisel hayatların hedef haline getirildiği zehirli bir siyasi iklim yaratılmıştır. Kadın siyasetçileri susturmayı, itibarsızlaştırmayı ve toplum önünde yalnızlaştırmayı amaçlayan bu kirli anlayışı kabul etmiyoruz.

Kadın siyasetçilerin namusuna, ahlakına ve kişilik haklarına yönelik alçakça saldırılar hiçbir koşulda kabul edilemez. Kadınların siyaset yapma hakkını baskı altına almak, onları aşağılık ithamlarla hedef göstermek ve kamuoyu önünde itibarsızlaştırmaya çalışmak; demokratik siyasete vurulmak istenen ağır bir darbedir. Çünkü hedef yalnızca bugün görev yapan kadın siyasetçiler değildir; hedef, yarının kadın siyasetçileridir.

Kadınların siyasette daha fazla yer almasını engellemek, genç kadınlara “bedeli ağır olur” mesajı vermek isteyenlere açıkça söylüyoruz: Başaramayacaksınız.

Bir insanın onuruna, ailesine, hayatına ve emeğine yalanlarla saldırmak; yalnızca siyasi bir çirkinlik değil, aynı zamanda büyük bir vicdan ve ahlak sorunudur. İnancı, ahlakı ve toplumsal değerleri dilinden düşürmeyenlerin; iftira karşısında sessiz kalması, hatta bu kötülüğü desteklemesi kabul edilemez.

Yargı eliyle siyaset dizayn edilirken, kadınların siyasetteki varlığını hedef alan bu karanlık dil; bizleri korkutamayacak, susturamayacak ve geri adım attıramayacaktır. Tam tersine, kadınların eşit temsil mücadelesini daha da büyütecek; dayanışmayı daha da güçlendirecektir.

Kadınların kamusal yaşamda, karar alma mekanizmalarında ve siyasette eşit biçimde yer alma hakkı; hiç kimsenin karalama kampanyalarıyla engellenemeyecek kadar meşru ve güçlüdür.”

CHP’li kadın vekiller, suç duyurusunda bulduklarını da bildirdi.

Üniversite Öğrencileri: İlayda Zorlu’nun Ölümündeki Tüm Sorumlular Yargılanmalı

Üniversite öğrencileri Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) öğrencisi İlayda Zorlu’nun ölümünün “intihar” olarak yansıtılmasına tepki gösteriyor. Günlerdir İlayda Zorlu'nun ölümünün aydınlatılması için eylemler yapan öğrenciler bu kez de Marmara Üniversitesi ve Kadıköy Süreyya Operası önünde açıklama yaptı. "İlayda Zorlu, 8 Mart'ta katledilen kadınların hesabını sorduğu için polisin hukuksuz aile aramalarıyla hedef gösterilmiş; ardından maruz bırakıldığı aile baskısı ve şiddet sonucunda yaşamını yitirmiştir. İlayda'nın ölümü münferit bir olay değildir. Bu ölüm,

kadınları itaate zorlayan, gençliği baskıyla susturmaya çalışan düzenin sonucudur" ifadeleriyle başlayan açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Geçtiğimiz yıl ilan edilen ve on yıla uzatılan 'Aile Yılı' politikalarıyla kadınlar üzerindeki baskı daha da artırılmış, gençlerin yaşamına müdahale olağanlaştırılmıştır. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkanlar, 6284 sayılı kanunu uygulamayanlar, kadın cinayetlerinin, LGBTİQ+lara karşı işlenen nefret suçlarının faillerini cesaretlendirenler bu tablonun baş sorumlularıdır. Gülistan Doku'dan nice kadına uzanan cezasızlık zinciri hâlâ sürmektedir. İlayda'nın katledilmesi de bu siyasal iklimden bağımsız değildir. Sokakta mücadele ettiği için polis tarafından ailesine hedef gösterilmiş, hukuksuz aile aramalarıyla baskı altına alınmış, aile içi şiddetin içine itilmiştir. Gençliği sindirmek için kullanılan bu yöntem yeni değildir. Yıllardır öğrencilere, devrimcilere, hak arayanlara aile baskısı, ajanlaştırma, tehdit ve gözdağı dayatılmaktadır. Devlet bir yandan yoksulluğu, sömürüyü ve geleceksizliği büyütürken diğer yandan buna itiraz edenleri baskıyla susturmaya çalışmaktadır"

Manisa'da "Kadın Dostu Kentler" İçin Yerel Eşitlik Çalışmaları Başladı

Manisa Büyükşehir Belediyesi, kadınların ve kız çocuklarının kent yaşamında daha eşit, güvenli ve erişilebilir koşullarda yer alabilmesi amacıyla yürütülen "Kadın Dostu Kentler Programı" kapsamında önemli bir toplantıya imza attı. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı koordinasyonunda AB finansman desteği, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) yürütücülüğü ve Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ortaklığında sürdürülen programın üçüncü faz eğitimleri gerçekleştirildi. Kadın Dostu Kentler Programı; yaş, cinsiyet, köken, fiziksel veya sosyoekonomik koşul fark etmeksizin, başta kadınlar ve kız çocukları olmak üzere tüm kent sakinlerinin hak ve ihtiyaçlarını gözeten kapsayıcı yaşam alanları oluşturmayı hedefliyor. Bu kapsamda sağlık, eğitim, sosyal hizmetler, ulaşım ve istihdam gibi temel hizmetlere eşit erişim sağlanması, kadınların karar alma süreçlerine katılımının artırılması ve yerel yönetimlerde eşitlik odaklı yaklaşımın kurumsallaşması amaçlanıyor. Toplantının açılış konuşmasını yapan Kadın Dostu Kentler Projesi Yerel Eşitlik Uzmanı Aylin Çelik, geçen yıl başlayan eğitimlerin belediye personeline önemli bir farkındalık dönüşümü yarattığını belirtti. Çelik, "Kadın Dostu Kentler yaklaşımıyla eşitlik konusunun yalnızca belirli bir birimi değil, tüm belediye birimlerini ilgilendirdiğini artık çok daha net görüyoruz. Üç günlük yüz yüze eğitimlerimizde bu vizyonu somut başlıklara dönüştüreceğiz" dedi. Program boyunca katılım ve temsil, kentsel hizmetler, istihdam, kentsel dayanıklılık, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve çocuk yaşta evliliklerle mücadele gibi kritik başlıklar masaya yatırıldı.

Eşik”Ten Şeriat Çağrılı Videolara Tepki: Laiklikten Ve Eşitlikten Vazgeçmiyoruz

Sosyal medyada dolaşıma sokulan ve kadınların çalışma yaşamından, okullardan ve kamusal alandan çekilmesini hedef alan videolara [Eşitlik İçin Kadın Platformu](#)’ndan (EŞİK) tepki geldi. “Evde kalsın kızlar, ne olur Reis” ve “Erkekler içinde çalışma bacım” ifadeleriyle yayılan videolarda kadınların çalışma yaşamına katılımı hedef alınırken, “Kanunlar [şeriat](#) olsun be Reis” sözleriyle laik hukuk düzenine açıkça karşı çıktı.

EŞİK tarafından yapılan açıklamada, söz konusu videoların yalnızca kadınlara yönelik ayrımcı bir söylem değil, aynı zamanda anayasal eşitlik ve [laiklik](#) ilkesine yönelmiş bir saldırı olduğu vurgulandı. Açıklamada, “Kadınların kamusal alandan silinmesini ve şeriat düzeni kurulmasını talep eden bu sözler ifade özgürlüğü diyerek geçiştirilemez” denildi. EŞİK, videolarda kadınların iş yaşamına katılmasıyla “erkekleştikleri” iddiasının dile getirildiğini, kadın-erkek eşitliğinin ise bir “bozulma” gibi sunulduğunu belirtti. Kadını yalnızca ev içine ve “ocak” etrafına yerleştiren bu anlayışın, kadınları erkeğe bağımlı ikinci sınıf yurttaşlar haline getirmeyi hedeflediği ifade edildi.

Açıklamada, “Kadının haklarını kullanıyor olması boşanmaya neden oluyorsa, orada eşitlik değil tahakküm vardır” denilerek kadınların eğitim, çalışma ve ekonomik bağımsızlık hakkının her türlü şiddete karşı temel güvence olduğuna dikkat çekildi.

EŞİK, kadın istihdamının işsizliğin nedeniymiş gibi gösterilmesine de tepki gösterdi. Kadınların iş hayatındaki varlığının “namahrem erkeklerle aynı ortamda bulunmak” üzerinden ahlak dışı gibi sunulmasının, yalnızca çalışma hakkına değil, kadınların hastaneye gitme, alışveriş yapma ve kamusal hizmetlere erişme hakkına da saldırı anlamına geldiği kaydedildi. Laikliğin kadınların yaşam hakkı, medeni hakları ve özgürlüğü açısından en büyük güvencelerden biri olduğu vurgulanan açıklamada, kadınların eğitim ve çalışma hakkını dini referanslarla sınırlamaya çalışan söylemin doğrudan laikliği hedef aldığı belirtildi. Açıklamada, “Anayasal eşitlik ve laiklik ilkesine karşı çalışan tüm kamu görevlileri yargılanmalı ve görevlerinden alınmalıdır” çağrısı yapıldı.

Rojin Kabaiş Soruşturması: Yurt Yönetimine Soruşturma İzni

Van yüzüncü yıl üniversitesi öğrencisi Rojin Kabaiş’in şüpheli ölümüne ilişkin yürütülen soruşturmada yeni bir gelişme yaşandı.

Van Barosu’nun, Rojin Kabaiş’in ölümüyle ilgili KYK yurdu yönetimi hakkında verilen “soruşturma izni verilmemesi” kararına yaptığı itiraz kabul edildi. Erzurum Bölge İdare Mahkemesi, soruşturmanın önünü kapatan kararı kaldırdı.

Van Barosu, olayda KYK yurdu yönetiminin de sorumluluğu ve ihmali bulunduğu gerekçesiyle suç duyurusunda bulunmuştu. Bunun üzerine Van Cumhuriyet Başsavcılığı, yurt yönetimi hakkında soruşturma yürütülebilmesi için Van Valiliği'nden izin talep etmişti.

Ancak Van Valiliği İl İdare Kurulu, soruşturma izni verilmemesine karar verdi. Bu kararın ardından hem savcılık hem de Van Barosu, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz başvurusunda bulundu. Mahkeme, yapılan başvuruları değerlendirerek soruşturmanın açılmasını engelleyen kararı kaldırdı.

Gelecek sayımızda köşemizde yer verdiğimiz haberlerin daha motive edici olması umuduyla, sevgiyle kalın.

23.05.2026

AKBELEN DİRENİŞÇİSİ KADINLAR

YAZAN: Günay IŞIK

Ankara'dan gelen konuklarımız, Akbelen Köyünü ziyaret etmek isteyince, biz de onlara büyük bir mutlulukla eşlik ettik. Öyle güzel bir günde gitmişiz ki size anlatamam. Direnişleriyle ilgili açılan davada yürütmeyi durdurma kararının alındığını, çoğunluğu kadınlardan oluşan köylülerin bir araya geldiği büyük bir kalabalığın önünde açıkladılar. Üreten kadınların kararlılığını televizyondan izliyorduk ama o coşkuya, o mücadeleye tanık olmak çok güzel duygular yaşattı bizlere. Böyle anlamlı bir günde, köylülerin yanında olmak, çok gurur vericiydi.

İkizköy Muhtarı Nejla Işık, köyünü, köylüsünü desteklemeye gelen misafirlerine gururla baktı. "Biz her şeye sıfırdan başladık. Anlatacağım hikâye sizleri çok duygulandıracak" diyerek anlatmaya başladı.

"Büyük büyük dedem Çanakkale'ye savaşa giderken ardında beş çocuğu ile büyük ninemi bırakmış. Evdeki yiyecek ve erzak bitince üç gün aç kalınca; ninem 'Çıkayım da civar köylerden yiyecek bulayım.' demiş. Yavrularını Allah'a emanet edip düşmüş yollara. Civar köyleri dolaşmış ama bir lokma ne ekmek ne de un bulabilmiş. Köylüler de haklılarmış. Herkes kıtlık yaşıyor, kimisi aç kimisi de erzağını çocukları için saklıyormuş. Üç gün dolaşan ninem yiyecek bulma umudunu yitirince; 'Bebelerim üç gündür açtı, üç günde böyle geçti; ne haldeler Allah bilir' diyerek bir kuyunun başında durmuş. 'Kendimi bu kuyuya atayım da kuzularımın açlıktan öldüğünü görmeyeyim' diye düşünmüş. Kuyunun başında kara kara düşünen ninemi gören oradan geçen o

yörenin beyi derdini sormuş. Ninem, çocuklarının altı gündür aç olduklarını, yiyecek bir lokma, ne azık ne de un bulduğunu, çocuklarının açlıktan öleceğini görmektense kendini kuyuya atacağını anlatmış. Bey cebinden eşinin işlediği mendili vererek ‘Hanımımın yanına var, bu mendili göster sana erzak versin. Bu günler geçecek, yavrularına sahip çık’ demiş.

‘Ninem konağa varıp, beyin dediklerini hanıma anlatmış; mendili de vermiş. Hanım ekmek, un ve buğday vermiş. Köye dönen ninemi çocukları yolun başında karşılamışlar, yırtık elbiseleri ve çıplak ayaklarıyla. Ekmekleri çocuklarına pay etmiş. ‘Eve gelinceye kadar ekmekleri yemişler.’ dedi gözlerine dolan yaşı silerken.

Ninem hemen tarlaya varıp bizim yörenin otlarından toplamış. Otları bir güzel yıkayıp doğramış. Bugünkü adı otlu ekmek olan çaykama yapmış. Çocuklarının karnı doyunca rahatça uyumuşlar; tok olmanın verdiği huzurla derin derin. Çocukları uyurken o da değirmen taşında buğdayı öğütmüş, ekmek, aş yapıp çocuklarına yedirmiş. Büyük ninemler böyle açlık, yoklukla büyütmiş çocuklarını.” diye boğazında düğümlenen düşünceleri yutkunarak içine attı.

1956’lı yıllarda burada maden aranmaya başlayınca dedemin köyü Sekköyü kamulaştırılınca; dedemlere Milas çevresinden verilen köylere yerleşmeleri için bilgi verilmiş. Dedem, “Ben topraklarımdan başka yerde yapamam” demiş; civarda kamulaştırılmayan yerlerden birine kiraya çıkmış. Çocukları civar köylere yerleşmişler. ‘Canım dedem benim kirada yaşarken vefat etti’ diye anlatırken içindeki hüznü, direnci yüzüne vuruyor; oturdukları yerin mis kokan çam ve çiçek kokularını duymadığı gibi çevrenin zümrüt yeşilini de görmüyordu.

‘Bana da çok dediler,’ diye devam etti. ‘Boşuna İkizköye düzen kurmayın, paranızı yatırmayın, mal edinmeyin diye ama buralar bizim toprağımız, bırakılır gidilir mi hiç.’ dedi, gözleri yine doldu. ‘Ben bu topraklar da gururla söylüyom çobanlık , çiftçilik yaptım, iki çocuğumu büyüttüm. Kızım Esra, Psikolojik danışman. Oğlum üniversite de okuyor. Kocam şehirde oto boyacısı. Bu topraklar bize atalarımızdan miras. Bu yerlerde asırlık ağaçlar var. Maden zaten Akbelen Ormanı’ nı yok etti. Biz de 2019’dan bu yana hakkımızı mahkemeler de arıyoruz. Benim ve köylünün direnişini kırmak için, “Acele Kamulaştırma” kararına karşı çıktığı için, gösterdiği haklı toprağına sahip çıkma gayretine düştüğü için, “Görevi yaptırmamak için direnme” suçlamasıyla kızım Esra tutuklandı’ dedi gözündeki yaşı göstermeme gayreti ile. Onun gösterdiği gayreti oradaki misafirler gösterememiş; bunun kızgınlığı içinde içleri bir ananın feryadı, özlemi, direnişi ile dolu kadına duydukları inanılmaz saygı, gurur ve destekle gözlerindeki yaşı bırakıvermişlerdi.

‘Öyle güzel bir günde geldiniz ki, bizi desteklemeye, inanılmaz.’ dedi muhtar umutla. ‘Yedi yıllık mücadelemiz nihayet umutlarımızı yeşertti. Yeniköy Termik Santraline kömür sağlamak amacıyla Akbelen Ormanı’ndaki ağaçların kesilmesi ve arazinin maden ocağına dönüştürülmesine karşı çıktık köylülerimizle. Bölgede uzun süredir süren hukuk mücadelesinde zaman zaman yürütmeyi durdurma kararı alınsa da 2023 yılında başlayan yoğun ağaçları kesim çalışmaları nedeniyle direnişimiz daha da büyüdü. Danıştay bugün itibariyle “Acele Kamulaştırma” kararına yönelik yürütmeyi durdurma kararı verdi. İkizköylüler, zeytinliklerini, sağıklarını ve yaşam alanlarını korumak için yıllardır 7-24 nöbetlerini ve hukuki mücadelelerini sürdürüyor. Mücadele sürecinde rahmetli Zehra Nine, ‘Kızım Esra Işık gibi direnişin sembol isimlerine tutuklanmalar ve tepkiler yaşandı. "Ama biliyoruz ki mesele yalnızca Akbelen değil; bugün ülkenin dört bir yanında enerji, maden ya da başka şirket politikaları adı altında köylülerin toprağına, emeğine, suyuna ve yaşam hakkına el konuluyor. bu ülkenin kalkınmasını en çok biz isteriz ama bu projeler kalkınma değil, bu memleketin geleceğinin adım adım yok edilmesi demek. Bizim mücadelemiz yalnızca birkaç ağacı değil, tarihimizi, emeğimizi, geleceğimizi ve memleketimizi savunma mücadelesidir" diyerek sözlerini, misafirlerine ikram edilen kınalı çay eşliğinde tamamladı, sıfırdan başladıkları yaşam mücadelelerine onurlu direnişlerini sürdürerek.

Bunları ben anlatsaydım, bu kadar doğal olmazdı. Nejla Işık’ın ağzından dinlemek, içimizdeki umut ışığını yeniden yaktı.

7 Mayıs 2026

BİR OYUNUN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

YAZAN: Hande KEYKUBAT

hkeykubat@gmail.com

"Kendinle ilgili bu temel bilgileri unutursan, bilgisayarındaki dosya.kelebek dosyasına bak"

Vasatın çok üzerinde bir kültürünüz ve zekânız olduğunu düşünün... Bir profesörsünüz mesela ve 25 yıldır seyahat ediyor, konuşmalar yapıyor, dersler veriyorsunuz... Evlisiniz ve 2 yetişkin çocuğunuz var... Fakat zaman geçtikçe bir şeylerin yolunda gitmediğinin sinyallerini almaya başlıyorsunuz... Bazı kelimeleri unutuyorsunuz artık mesela... Ya da duygu durumunuzda ufak değişiklikler meydana geliyor... Ama bu ufak sinyallere bahane bulmak kolay sizin için... Sonuçta çok fazla yoruluyor, çok seyahat ediyor, pek çok konuşma hazırlıyorsunuz. Üstelik artık yaşlanıyorsunuz ve bu küçük belirtiler menopozun da belirtileri olabilir... Gelgelelim, zamanla daha belirgin sinyaller geliyor... Evden biraz koşmak için çıktığınızda, birkaç saniyeliğine bir

oryantasyon kaybı yaşıyor, evinizi bulmakta zorlanıyorsunuz... Bir gün de işyerinize sabaha karşı, üzerinizdeki pijamalarla gitmişsiniz... Acaba gerçekten menopoza mı giriyorsunuz, yoksa beyninizdeki nöronları amiloid beta diye adlandırılan protein yumakları yavaş yavaş boğuyor mu?

Dün akşam, Kültür Bakanlığı Devlet Tiyatrolarının engelliler haftası kapsamında engelli yakınları için sahneye ücretsiz ve betimlemeli olarak koyduğu Dosya Kelebek adlı oyununu izledik arkadaşlarla... Oyun, Lisa Genova'nın çok satan Unutma Beni adlı romanından tiyatroya uyarlanmış. Dilbilimi ve bilişsel davranışçı yaklaşım alanında profesör olan, kitaplar da yazan Alice Howland'da erken başlangıçlı Alzheimer hastalığı ortaya çıktığında onda meydana gelen duygusal, ruhsal değişimleri ve kırılmaları gerçekçi bir şekilde ele alan oyun, eşinin ve çocuklarının da zaman zaman çaresizliklerini, kırgınlıklarını, kızgınlıklarını, kafa karışıklıklarını, tüm zorluklara rağmen sevginin özveriyle ve anlayışla harmanlanmış şeklini, oyuncuların da başarılı performanslarıyla çok güçlü şekilde işliyor... Oyun ayrıca, "bir Alzheimer hastası her zaman her şeyi unutup mu yoksa zaman zaman akli berraklaşabiliyor mu? Çevresindekiler hayatlarını yalnızca ona mı adamalı yoksa kendilerini gerçekleştirerek yaşamaya devam mı etmeli? Bir şeyi unuttuğunda o şeyi mutlaka hatırlaması istenmeli mi yoksa unuttuğu şeyi defalarca sorduğunda her seferinde sabırla cevap mı verilmeli? Geleceğe dair bir karar alınacağı, mesela başka bir şehre taşınacağı zaman ona danışılmalı mı, yoksa gelecekte daha da kötüleşeceği düşünülerek onun kararı yok mu sayılmalı? Bazı şeylerin hem onu hem de ona bakım verenleri tatmin edebilecek şekilde orta bir yolu nasıl bulunabilir? Ona bakım veren aile bireylerinin tükenmişlik yaşamaması için devlet ya da yerel yönetimler ne gibi destek mekanizmaları sunabilir? İlerleyici olan bu hastalığın bir aşamasında hasta aile bireylerini tanımazsa aile bireyleri nasıl hisseder ya da ne yapmalıdır? gibi soruları seyirciye sorduruyor. Soruların cevaplarından bazıları da oyunda dolaylı olarak veriliyor...

Oyunun çoğunu gözlerim dolu seyrettiğimi itiraf edeyim... Genellikle bu tür hastalıklar zekâsıyla ve bilgi birikimiyle herkesin takdirini, saygısını kazanan kişileri vurduğunda daha çarpıcı sonuçlar doğuyor... Çevremde de bir iki kişiyi tanıyorum. Özellikle hastalığın ilk aşamalarında, hasta da durumunun daha çok farkındayken Daha önce kolayca yapabildiği bazı şeyleri yapamadığını gördüğünde depresyona girebiliyor... Ayrıca aile bireylerinin zaman zaman ona fazla yüklendiklerini, onu anlamadıklarını ya da bazı isteklerini yok saydıklarını görmek, gerçekte de bazı örneklerini gördüğüm için bana çok dokundu... Bir de elbette, kendi yaşlılığımı, daha genç olanların yaşlılığını düşünüp tedirgin de oldum... Eskiden insanlar demansa yakalanacak kadar yaşlanmıyordu. Fakat artık insan ömrü uzuyor ve bu uzun ömrü sağlıklı şekilde, bilinci yerinde yaşayamayabilir ya da tamamlayamayabilir insan... Bu durumu önleyebilmek ya da geciktirebilmek için daha gençken bazı hususlara dikkat edilebilir elbette. Ne var ki, zaman zaman kullandığımız ilaçlar, büyükşehirlerde soluduğumuz kötü hava, yaşadığımız travmalar, buğdaydan başlayarak tüm

gıdaların hormonlu, hibrit ya da GDO'lu olması gibi sebeplerle, kalitesiz bir yaşlılığa da istemeden de olsa kapı aralayabiliyoruz... Yalnızca alzheimerdan ya da demanstan bahsetmiyorum... Eklem sorunları, kemik erimeleri, çeşit çeşit kanserler nedeniyle de yaşlılığımızda bakım görmeye ihtiyaç duyabiliriz... O zaman bize bakım verecek kişiler, aile bireylerimiz ya da profesyonel bakım verenler bize biz olduğumuz için saygı göstererek, irademize değer vererek, mümkün olduğunca kendimizi gerçekleştirmemize fırsat tanıyarak bakacaklar mı, Türkiye'de bu tür mekanizmalar ne kadar güçlü ve sağlam, bundan emin değilim... Bir ülkede güvenle yaşamak, paranı kazanıp kendi standartlarını oluşturmak ne kadar önemliyse, güvenle, ihtiyacın olan bakımı gereken saygıyla ve özenle görenek yaşlanmak da o kadar önemlidir... Ben Facedaşım da olan, ablasıyla birlikte Alzheimer hastası olan annesine çok iyi bakmış Bige ablamı da gördüm, annesini bizim gözümüzün önünde bile çok hırpalamış olan anneannemi de... Ama mesela benim annem de kendi annesine çok iyi baktı. Bir sürü öfke krizini ve paranoyasını çekerek hem de... Beri yandan, bakımevlerinde engellilerin ve hastaların ne kadar itilip kakıldığını da üzülerken görüyoruz... Umarım bir gün biz kendimiz ve karşımızdakiler için önemli bir şeyleri unutsak da onlar bizim saygıya ve özene değer bireyler olduğumuzu hep hatırlar... :)

Son olarak, oyunun betimlemeli olarak sahneye konmasının beni ne kadar mutlu ettiğinden, kendimi seyirci olarak sürece dahil edilmiş olmanın ne kadar değerli bir his olduğundan bahsedeceğim... Bu betimlemeyi bizim için Sesli Betimleme Derneği adına son derece başarılı şekilde yapan, Ankara'nın sesli betimleme meclisi Çiğdem Banu Yeşilirmak'a teşekkür ederiz... İstanbul'un Emine Kolivar'ı varsa, bizim de Çiğdem Banu Yeşilirmak'ımız var kardeşim... Artık bize karada ölüm yok... :) Oyun ayrıca işaret dilinde de çevrildi... 4 çevirmen, 20 dakikalık rotasyonlarla oyunu işitme engellilere ulaştırdı... Fakat devlet tiyatroları da özel tiyatrolar da bu betimleme seçeneğini her oyunda sunmalı. Geçtiğimiz salı günü MEB Şura Salonunda Hadi Öldürsene Canikom oyununa gittim ve bazı şeyleri kafamda anlamlandırabildiğim halde, şüphesiz ki kaçırdığım pek çok şey de oldu... Bazı görsel yerleri yanımda oturan kişiye sorarak öğrendim. Oyunlara gittiğim bazı arkadaşlarım betimlemeyi çok başarılı yapıyor, ama benim gibi bir oyundan keyif almaya gelmiş bir kişiyi ille de betimleme yapmaya zorlayamam ki... Ayrıca ben etkinliklere yalnız gitmekten de keyif alan bir insanım... Betimlemenin kuşkusuz bir maliyeti vardır. Bunun için bilet alacak kişiye oyunda betimleme için kulaklık kullanmak isteyip istemediği sorulabilir ve betimlemede çalıştırılacak kişiye ödenecek ücret bilete yansıtılabilir... Ya da mümkünse betimleme için yapay zekâdan, farklı yazılımlardan yararlanılması sağlanabilir... Bir başka öneri de, telefona yüklenecek, geçmişteki Hayal Ortağım gibi bir uygulamayla, kişi uygulamayı açıp kendi telefonundan betimlemeyi eş zamanlı olarak duyabilir... Betimleme işi artık yalnızca engelli haftalarıyla, engelli günleriyle ya da özel film festivalleriyle sınırlandırılmamalı, çünkü bu temel

bir insan hakkı, ve görenlerin bakıp kolayca görebildiği, işitenlerin duyarak kolayca anlayabildiği her şeyi görmeyenlerin ve duymayanların da anlamaya, bilmeye hakkı var... Bu uzun yazıyı, ömrümüz boyunca kendimizin farkında olarak ve kendi işlerimizi bağımsız şekilde yaparak yaşayabileceğimiz, ama olur da bu farkındalığı ve becerileri biz seçmeden kaybedersek, çevremizde bizim birer birey olduğumuzu ve saygıyı sonuna kadar hak ettiğimizi hatırlayacak insanların olacağı bir ömür dileğiyle kapatmak istiyorum... :)

ÇEKİN ELLERİNİZİ ANNELER GÜNÜMÜZDEN

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Bu sayımıza ne yazacağıma çoktan karar vermiştim. Son yaşanan olaylardan sonra, bırakın duygu ve düşüncelerimi nasıl anlatacağımı, ne yazacağımı bile unuttum. Hukuk kurallarının ve anayasanın yerle bir edildiği güzel ülkemizin içinde bulunduğu durum, öyle kolay hazmedilecek bir olgu değil. Şu mutlak butlan olayından söz ediyorum. Bugün bir siyasi partiyi yok etmeye çalışan anlayış, buna mücadelemizle dur diyemezsek, gelecekte neleri yok eder düşünemiyorum bile.

Hepimizin bildiği üzere, mayıs ayının 2. Haftası pazar günü, Anneler Günü. Çocuklarımızdan önce bizi üretim firmaları, indirimler yaparak, devlet yetkilileri, çocuk doğurmamızı salık vererek ve özel sektördeki işverenlerin ayrımcı tutumlarına hiçbir önlem almadan doğum izni süresini artırarak hatırlatıyorlar. Anneler Günüyle ilgili indirimler, daha çok ev ürünleri üzerine. İyi de ev günü diye bir gün yok ki. Annelik ev üzerinden kurgulanıyor.

Bu konulara kafa yoran biri olarak, çoğu kadın gibi düşünüyorum bu tuzağa. Çocuklar “Ne alalım sana anne?” dediklerinde, aklıma eksik olan ev eşyaları geliyor. Geçen yıl bir kahve makinası almışlardı. Bu yıl düşmedim bu tuzağa ve kendime özel hediye istedim. Bundan sonra da hep böyle yapacağım. Bizi öyle esir alıyorlar ki reklamlarla, cicili bicili süslemelerle, cebimizi rahatlatan indirimlerle, hemen düşünürüz bu tuzağa. Bunun yanında bir anneye sorduğumuzda ne istediğini, uzun uzun düşünse de aklına kendi gereksinimiyle ilgili bir şey gelmiyor. Varsa yoksa evi, çocukları. Kendisiyle ilgili bir şey isterse, bencillik yapıyormuş gibi geliyor.

Son üç yıla kadar, anneler gününde heyecanlanırdım. Anne-çocuk ilişkisinde bir sevgi tazelenmesi yaşanıyor ne de olsa. Artık anneler günü yaklaşırken bana hüznün veriyor. Hele bu yıl, okullarda yaşanan şiddet sonucu öğretmen annelerin ve küçük ana kuzusu çocukların öldürülmesi bu hüznün üzerine tuz biber ekti. Sanki o şiddetin sorumlusu benmişim gibi, suçluluk duygusu hissetmeler. Sadece bu mu? Çocuklarından uzak haksız yere hapis yatan anneler ve çocuklar, kadın cinayetleri sonucu annesiz ve çocuksuz kalan anneler... Gençler arasında yaşanan

şiddet sonucu, bir anda çocuklarından olan anneler... o kadar yıl emek ettiği çocukların yok olması, anneler gününün gururunu yaşatamıyor bizlere.

Bu arada kadınların çok sevdiği ve sonra itirazların geldiği bir reklamın tartışıldığına rastladım kadın gruplarında. Görsellik ağır bastığı için anlatmalarını rica ettim. Reklamda Kedilerin ve köpeklerin tüylerini çok iyi toplayan bir süpürge tanıtılıyormuş. Kedi ve köpeklerin annesi olduğunu belirten kadınlar varmış. Anneliğin yalnızca çocuk doğurmakla belirlendiğine inanan anlayış, köpürdü buna. Kimse köpeğin ve kedinin annesi olamazmış. İki kızımın da kedisi var. “Anneanesi” deyip duruyorlar. Eski kuşak olarak biraz garipsesem de itiraz etmiyorum, saygı duyuyorum. Sonuçta onlara da bir çocuğa emek verildiği gibi emek veriyorlar, bağ kuruyorlar. Beğenmediklerimizi yasaklamak ya da kaldırmak da kötü bir gelenek haline geldi. Ayrıca son dönemde hayvanlara karşı oluşan bu düşmanlık ve tahammülsüzlükte içimizi acıtmıyor değil.

Kadınların çoğu bu reklamı beğendiklerini, babalar gününde de buna benzer bir reklamın tasarlanması gerektiğini dillendirdiler. Bana kalırsa, yine bir tuzağa düşürülüyoruz. Anneliğin sadece çocuk doğurmaktan ibaret olmadığını vurgularken, yine bir ev eşyasıyla annelik rolümüz belirleniyor.

Ev eşyalarına indirim yapan alış-veriş firmalarına, bilgisayar, telefon gibi ürünlerde de indirim yapılması gerektiğini yazanlar oldu. Yanıt gelmese de çok anlamlı bir savunuculuk ve mücadele biçimiydi bana göre. Böyle yaratıcı eylemlerin yapılmasının, farkındalığımızı artırdığını düşünüyorum.

Engelliler haftası, Anneler Günü gibi önemli günlere el koyanlara sesleniyorum: önce üzerinize düşen sorumlulukları ve yükümlülüklerinizi yerine getirin. Kadın cinayetlerini, çocuk şiddetini durdurmak için önlemler alın, eğitimleri ön plana çıkartın. Bizi bizimle bırakın. Annelikle ilgili söz söylemek, bizlere düşer. Tüketim ekonomisini bize dayatmayın ve çekin ellerinizi anneliğimizin üzerinden, zira kirletiyorsunuz.

23 Mayıs 2026

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

Mary Wollstonecraft

HAZIRLAYAN: Emine ORTAKAYA

E_mine_ortakaya@hotmail.com

Yazar ve filozof 27 Nisan 1759 -10 Eylül 1797

27 Nisan 1759 Spitalfields, Londra, Birleşik Krallık'ta doğdu.

Zamanının birçok kadını gibi Mary Wollstonecraft de zor ailevi şartlarda büyümüş, kendi kendini yetiştirmiş ve güçlü bir kişilik olarak kendisini kabul ettirmişti. Yirmi dört yaşında karma eğitim veren özel bir okulun açılmasıyla eğitim tecrübesi kazanmış ve yazmaya başlamıştı.

Aydınlanma felsefesinin ve devrimler çağının ikiyüzlülüğü karşısında kadınlar kendi hak arayışı mücadelesine başlamışlardı. İlk olarak erkeklerle aynı eğitim imkânlarına ve ailede daha iyi bir pozisyona kavuşma isteklerini, çalışma, kamu hizmetine girme ve siyasi haklara sahip olma talepleri takip etti. 1792'de Mary Wollstonecraft Rousseau'nun düşüncelerine karşı feminist teorisinin ilk önemli çalışmalarından olan 'Kadın Haklarının Savunusu' eserini tamamladı. Daha önce 1790'da Amerikalı Judith Sargent Murrey, 'Cinsiyetler Arasındaki Eşitlik Üzerine' adlı eserini yayınlamıştı. Fransız Devrimi sırasında erkeklerle yan yana mücadele eden kadınların devrim sonrasında toplantı yapmaları, dernek kurmaları yasaklanmış, var olan kadın kulüpleri de kapatılmıştı. Devrim öncesi eski düzende sahip oldukları haklar bile ellerinden alınmıştı.

Bunun üzerine Mary Wollstonecraft 'Gedanken über die Erziehung von Töchtern, mit Überlegungen zu ıveiblic-hem Verhalten in den ıvichtigen Pflichten des Lebens' [Yaşamın Önemli Görevlerindeki Kadın Davranışları Üzerine Düşüncelerle Kız Çocuklarının Yetiştirilmesi Hakkında Düşünceler] (1786) adlı kitabı ve ilk romanı Mary: a Fiction (1788) için şaşırtıcı bir hızla Samuel Johnson isminde bir editör ve sponsor bulmuştu. Böylelikle Londra'da aralarında Thomas Paine, William Godwin, İsviçreli ressam Heinrich Füssli'nin yanı sıra, edebi ve bilimsel Analytical Review yayıncısının da bulunduğu radikal filozoflar çevresine girmişti. Fransızca, İtalyanca ve Almancayı kendi kendine öğrendikten sonra, Aydınlanma Dönemi eserlerini orijinal dilde okuyabilmiş, beğenilen bir çevirmen ve dönemin Avrupalı bilim insanlarıyla yakın bağlantı içindeki derginin editörü olmuştu.

1792'de kaleme aldığı Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi başlıklı eserinde Mary Wollstonecraft, ulusal eğitim konulu bir kanun tasarısı üzerinde çalışan Fransız milletvekili Talleyrand-Perigord'a çağrıda bulunuyordu: "Akıl, kadın haklarına saygı duyulmasını ve insan cinsiyetinin diğer yarısı için adaleti talep ediyor." (Wollstonecraft 1975/1976, Cilt II, s. 23) Eser, dönemin cinsiyet teorileriyle yapılan eleştirel ve tutkulu bir tartışmaydı ve "kadınları merhamet nesnesi olarak neredeyse aşığılayan" yazarları, bazen gerçekten de çok fazla ayrıntılı bir şekilde ifşa ediyordu. Özellikle Je-an-Jacques Rousseau'nun pedagojik romanı Emile (1762) ve onun "kadının doğasından" türettiği, "kadının erkeği memnun etmek için özel olarak yaratıldığı" doktrinini ağır bir şekilde eleştirir. Wollstonecraft, Rousseau'nun birçok eğitimci ve avukat nesli için hâlâ temel teşkil eden cinsiyet eşitsizliği teorisini "akıl dışı bir hezeyan" olarak tanımlar. Aklın ve ahlâkın gelişmesi ve toplumun ilerlemesi için eğitime büyük önem verdiğinden, oğlanların ve

kızların sadece ahlâkın ya da kamusal refahın yükselmesi için değil, aynı zamanda insan haklarının yükselmesi için de aynı eğitime sahip olmaları konusunda ısrar ediyordu. Erkeğin iktidarını "diktatörlük" olarak eleştiriyor; bu iddiasının arka planında, kadın hakları tarihinde sık sık karşılaşılan her "hakları geri isteme" (vindication) girişiminde olduğu gibi, kadınların aslında doğal olarak doğuştan itibaren insan haklarına sahip olduğu, ancak bunların haksız yere onlardan esirgendiği düşüncesi yer alıyordu.; 1848'de Seneca Falls'ın Amerikan Kadın Bildirgesi) De Gouges'un aksine, Wollstonecraft'ın yol gösterici hukuk ilkesi "eşitlik" değil, kadınların bağımsızlık ve kendileri hakkında kendi kararlarını verme hakkıydı. Çünkü Wollstonecraft "en erken yaşlarda çocuklara bakmayı" kadınların "doğası gereği en büyük görevi" olarak görmeye devam ediyor, ancak bu esnada: "Bir kadının, iyi bir anne olması için, sağduyuya sahip olması gerekir... Kadınlar aydınlanmış ve özgür vatandaşlar olmadıkça, kendi geçimlerini kendileri sağlamadıkça, bir erkek gibi bağımsız hareket etmedikçe, hiçbir zaman cinsiyetlerine özgü görevlerini yerine getiremezler" vurgusunu yapıyordu. Başka bir deyişle, kadınların farklı hayat tarzlarının tanınması, dikkate alınması ve hayata geçirilir kılınması konusunda ısrar ediyordu. Farklı toplumsal cinsiyet rolleriyle bağlantılı ve kadın hareketi tarihinde tekrar tekrar karşılaşıcağımız bu farklılık pozisyonu, kadın özgürlüğü karşıtlarına daha az erkek düşmanı, daha tahammül edilebilir geliyordu, bu nedenle Wollstonecraft'ın erkeklere "yoldaşlar" olarak hitap etmesi sık sık alıntılanmış fakat aynı zamanda da şaşırtmıştı:

“Erkeği yoldaşım olarak seviyorum. Fakat onun ister hukuk yoluyla, isterse de kendi kuruntu ve zanları nedeniyle üzerimde hâkimiyet kurmasını, sadece akli bana saygı duymasını emrediyorsa kabul ederim: O zaman bile sadece akla boyun eğirim, erkeğe değil.”

Kuşkusuz, Wollstonecraft'ın kadın hareketi tarihinde bir klasik olarak kabul edilen ve modern feminizmin en eski manifestolarından biri olan bu metnini bugün okumak zordur. Çevirmenler, örneğin Salzmänn (1793/94), bu metne kendi yorum ve açıklamalarıyla katkıda bulundular." Kadınların erkeklere bağımlılığını reddetmiyor. Zaten bunu nasıl yapabiliirdi ki?" (age, II, s. 35)

Kadınlar, aramızda da bir devrimin gerçekleşmesinin vakti gelmemiş miydi? Yoksa kadınlar sonsuza dek birbirlerinden kopmuş olarak mı yaşamalıydı? Toplumla birleşmeleri için kendi cinsiyetlerini inkâr etmeleri, kendilerini başkalarına acındırmaları mı gerekiyordu? (Blanc 1989, s. 194)

Fransız Devrimi döneminde feminist fikirlerin ve siyasetin bir diğer öncü kadın düşünürü, Mary Wollstonecraft'di (1759-1797). Özellikle İngilizce konuşulan bölgelerdeki kadınlar üzerinde kalıcı bir etki bırakan Wollstonecraft'ın Kadın Haklarının Gerekçelenirilmesi adlı kitabı, ilk olarak

1792 yılında Londra'da yayımlandı. Kitap aynı yıl Fransızcaya çevrildi ve ikinci baskısı yapıldı. 1793/94'te, Schnepfenthal Eğitim Kurumunun kurucusu, yayıncı ve eğitimci Christi-an Gotthilf Salzmann tarafından Rettung der Reclite des Wei-bes mit Bemerkungen über politische und moralische Gegenstande [Siyasi ve Ahlaki Konular Hakkındaki Düşünceler ile Kadın Haklarının Kurtuluşu] başlığıyla, öğretici yorumlar da içeren Almanca bir çevirisi yayımlanmıştı.

Wollstonecraft daha önce Edmund Burke'ün 1790'da Fransız Devrimi Üzerine Düşünceler başlıklı kitabına verdiği cesur ve heyecanlı bir cevapla tanınmıştı. İrlandalı bir filozof ve devlet adamı Burke, bu eserinde bir muhafazakâr ve sert bir Fransız Devrimi muhalifi portresi çizmiş, Avrupa çapında bir tartışmanın başlamasına neden olmuştu. Mary Wollstonecraft, İnsan Haklarının Savunması (1790) başlığı altında ona şiddetle karşı çıkan ilk kişilerden biriydi (1791'de Thomas Paine ve diğerleri onu takip edecekti) ve böylece Olympe de Gouges gibi kadın haklarının hâlâ çok güçlü bir "savunmaya" ihtiyaç duyduğunu kavrayarak, aydınlanma ve insan hakları konularında erkekler arasında yürütülen felsefi tartışmalara müdahil oldu.

De Gouges'un haklar bildirisinden farklı olarak Wollstonecraft'ın kadın haklarını savunması iki yüzyıldan daha fazla süre -kadın hareketinin yeni başlangıçları ve "dalgalanmaları" çerçevesinde- geniş bir etki yarattı. 1970'li yıllarda yayımlanan bir bibliyografya, Wollstonecraft'ın en az yedi yüz kere alıntılanmış olduğunu ortaya koyuyordu. Yazdığı kitap derhâl çok satanlar listesine girmiş ve birçok dile çevrilmişti. Erken yaşta ölmesine ve yazar ve siyaset felsefecisi olan eşi William Godwin tarafından yayımlanan anılarında anlatılan geleneksel olmayan hayat tarzının kadın özgürleşmesi karşıtları tarafından radikal fikirlerinin aşağılanmasında kullanılmasına rağmen, bu durumda bir değişiklik olmadı.

[10 Eylül 1797 Somers Town, Londra, Birleşik Krallık'ta öldü.](#)

KIZ NEŞESİNE HASET EVLER

YAZAN: Funda UYSAL

fuysal725@gmail.com

"Çok güldük, başımıza bir şey gelecek" Bizim jenerasyon böyle büyütüldü. Oğlan çocuğu yaramazlığının her türlü tolere edildiği evlerde, kız çocuğu neşesi hayra alamet sayılmazdı. Ne de olsa, kız kısmıydık. Hepimiz olmasa da çoğumuza rollerimiz öğretildi. Bunun dışına çıkan ayırık otu ilan edildi. Çünkü bir kız çocuğu güçlü yetişirse, kendi kızını da öyle yetiştirirdi. Ataerkinin elinin altında hazır bulunan kadın emeği ve varlığı, kadın uyanırsa, elinden kayıp gidecektir. Çünkü ayağa kalkan kadın kız kardeşlerini de kaldırır. Çünkü kadın kadının yurdudur.

Güçlü kadın karakterler genel olarak ataerkil toplumlarda sevilmezler. Ataerkinin hazzetmediği bu arketipi, toplumsal öğretiler ve bilinçaltı kalıplar nedeniyle sevmeyen ve dışlayan kadın popülasyonu da azımsanmayacak yoğunluktadır. Asırlar boyu eril hegemonyanın dayattığı biçili rollerin rıza mühendisliğiyle kadınların üzerine giydirilmesi, hemcinsler arası rekabet algısı ve savunma mekanizmaları gibi nedenler, kabul etmesi sevimsiz olsa da kadının kadına tepkisini açıklayabilir. Günlük hayatta, çalışma hayatına katılımı engellenmiş ya da görünmeyen emek yükünü tamamen sırtlanmış, kendisini ailesine feda etmiş, standartlarını genişletme şansı bulamamış bir kadın, gerçek ya da sanal dünyada gördüğü ayakları üzerinde duran, finansal özgürlüğe sahip, saçını süpürge etmek yerine sorumlulukları paylaşan ve bu haliyle kıymet gören kadınları gördükçe, yaptığı fedakarlıkların bir karşılığı olmadığını düşünerek kendini değersiz hisseder. Gerçekleştiremediği hayalleri, yaşayamadığı hayatı görünür hale gelir. Bunu başaran kadınları görmek hayranlık yerine kıskançlık ve öfke duymasına yol açar. Öfkelerini ve tepkilerini asıl sorumlu olan ataerkil zihniyete yöneltmek yerine, bu karakterleri küçümseyerek acısını dindirmeye çalışır. Orta sınıf eğlencesi olan televizyon dizileri kadın popülasyonunun büyük çoğunluğunun algısını yönetmekte kullanılan etkin bir araçtır. Majör kanallarda prime time zaman diliminde yayınlanan bu programlarda 'saf', dünyadan bihaber, pasif kadın karakterler ya da laf sokma becerileri aşırı gelişmiş, entrikacı tipler daha çok prim yapar. Bu kesimin maruz bırakıldığı sabah kuşağı programlarının da pompaladığı düşük profilli tipler tanınmış bir yerden seslendiğinden güvenli gelir. Güçlü kadın karakterler ise konfor alanını tehdit ettiği için huzursuz eder. Bu karakterlerin başına kötü bir şey geldiğinde içten içe haz alan kişileri görünce, çocukluğumuzdaki söz gelir aklıma " çok güldük başımıza bir şey gelecek".

Yakın zamanda bir sabah programına denk geldim. Çağla Şikel ve Suzan Kardeş tatlı tatlı eğlenerek program yapıyorlar, birlikte seyrettiğim yaşlı beyefendi hoş olmayan bir benzetme yaparak kanalı değiştirdi. O an kız neşesine hasetin ataerkil aile modelinde çok rahat zemin bulduğunu ve ailenin diğer fertlerinin de bu davranış kalıbını kolaylıkla benimsediğini fark ettim. Çünkü beyefendinin eşi de aynı görüşte idi. Bu çiftin yetiştirdiği çocukların da bunu içselleştirmesi gayet normal ve nesiller boyu aynı kalıplar tekrar ediliyor. Bu ailede yetişen kız çocuğu evlendiğinde kocasına itaat etmeyi, oğlan çocuğu ise eşine baskı uygulamayı normal kabul ediyor.

Güçlü kadın profilleri genelde gerçek hayatta da rolüne paralel hayatlar yaşayan kadınlar tarafından canlandırılır. Demet Evgar, Burçin Terzioğlu, Birce Akalay gibi oyuncular duruma örnek olarak verilebilir. Her yerde bayrak tutan tiplerdir bunlar. Genelde eğitimli ve/veya farkındalığı yüksek, dünya meselelerini dert edinen kişilerdir. Gerçek hayatta da ukala, çok bilmiş vs. diye etiketlenirler.

Bir de literatürde kraliçe arı sendromu var. Ataerkil baskıcı sisteme rağmen kendi çabasıyla güçlü bir konuma gelmiş kadınların, imtiyazlı pozisyonunu korumak adına diğer kadınların yükselmesini desteklemek yerine engellemek ve onlara karşı mesafeli davranmayı tercih etmesi de yine kadının kadına tepkisinin başka bir çeşididir. Sözün kısası ister iyi eğitilmiş, farkındalıklı kadınlar olsun, isterse hemcinslerinin imkanlarına sahip olamamış dezavantajlı kadınlar olsun, asıl farkında olmamız gereken şey, ataerkil sistem ve dayatmalarına karşı birbirimizin karşısında değil yanında durmamız gerektiğidir.

Buradaki tehlike, ataerkil sistemin erilleştirdiği kadının kız neşesini kaybetmiş olması. Kadının yeniden hatırlamaya ihtiyaç duyduğu şey, savaşları bitirecek kadar güçlüdür. Kapitalist sistemin çarkları arasında ezilmesine izin vermeyecek olan da yine kadının yurdu olan kadınlardır.

BİLİM DÜNYASINDA BU AY MAYIS 2026

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli umudun kadınları dostları. Birbirinden farklı konuları içeren bilimsel araştırmalarla sizlerle.

Önce Başlıklar:

- Sık Sık Yumurta Yemek Bizi Nasıl Etkiliyor?
- İdrar Yolu Enfeksiyonu Ve Demans Arasında İlginç Bağlantı
- 'Gecede 8 Saat Uyumanız Gerekir' Düşüncesi Bilimsel Bir Efsane Mi?
- Modern Toplumun Görünmeyen Sancısı: Y Kuşağı Anneleri 'Zihinsel Yük' Altında Eziliyor

Sık Sık Yumurta Yemek Bizi Nasıl Etkiliyor?

Uzmanlar 40.000 yetişkini 15 yılı aşkın süre boyunca takip etti ve yumurta yiyen kişilerin Alzheimer geliştirme olasılığının önemli ölçüde daha düşük olduğunu buldu.

En güçlü etki, haftada en az beş kez, günde yaklaşık bir yumurta tüketen kişilerde görüldü. Bu grup, nadiren yumurta yiyen veya hiç yemeyenlere kıyasla %27 daha düşük Alzheimer riski sergiledi.

Ayda sadece bir ila üç kez yumurta yiyenlerin riski %17 azalırken, haftada iki ila dört porsiyon tüketenlerde yaklaşık %20'lik bir azalma görüldü.

Loma Linda Üniversitesi'nden araştırmacılar, 39.498 yaşlı yetişkinin sağlık ve diyet kayıtlarını analiz etti. Çalışma süresince 2.858 katılımcıda Alzheimer hastalığı gelişti.

Araştırmacılar yaş, egzersiz, sigara kullanımı, diyabet, tansiyon ve genel diyet gibi faktörleri hesaba katarak verileri düzelitti. Buna rağmen yumurta ile düşük Alzheimer riski arasındaki bağlantı geçerliliğini korudu.

Bilim insanları, yumurta sarısında bulunan birkaç besin maddesinin bu etkiyi açıklamaya yardımcı olabileceğine inanıyor.

Yumurta, beynin hafıza ve beyin hücreleri arasındaki iletişimde yoğun olarak kullanılan bir nörotransmitter olan asetilkolini üretmek için kullandığı kolin maddesinin en zengin doğal kaynaklarından biridir. Alzheimer hastalarının düşük asetilkolin seviyelerine sahip olduğu bilinmektedir ve birçok Alzheimer ilacı bu seviyeyi artırmak üzere tasarlanmıştır.

Yumurta sarısı ayrıca beyin dokusunda birikebilen ve daha önce yaşlı yetişkinlerde daha iyi hafıza ve işlem hızıyla ilişkilendirilmiş olan lütein ve zeaksantin bileşiklerini içerir.

Yumurtada bulunan Omega-3 yağ asitleri de beyin hücrelerinin sinyal göndermek için kullandığı zarların desteklenmesine yardımcı olabilir.

Araştırmacılar, çalışmanın doğrudan yumurtanın Alzheimer'ı önlediğine dair bir kanıt değil, bir ilişki gösterdiği konusunda uyarıyor. Ayrıca katılımcılar, genellikle ortalama bir Amerikalıdan daha sağlıklı beslenen ve daha fazla egzersiz yapan Yedinci Gün Adventistleri grubundandı.

İdrar Yolu Enfeksiyonu Ve Demans Arasında İlginç Bağlantı

Yeni araştırmalar, idrar yolu enfeksiyonları (İYE) ve diş çürümesinin demans riskini önemli ölçüde artırdığını gösteriyor.

Helsinki Üniversitesi tarafından yürütölen kapsamlı bir araştırma, ciddi enfeksiyonlar ile uzun vadeli demans riski arasında korkutucu bir bağlantı olduğunu ortaya koydu. Finlandiya'daki 370.000'den fazla bireyin sağlık verilerini analiz eden araştırmacılar; şiddetli idrar yolu enfeksiyonlarından diş çürüklerine kadar uzanan ve hastanede tedavi gerektiren durumların, yıllar sonra ortaya çıkan bilişsel gerileme ile güçlü bir ilişkisi olduğunu saptadı. 65 yaş altındaki bireylerde, ciddi bakteriyel enfeksiyonlar veya zatürre sonrasında erken başlangıçlı demans riskinin yaklaşık iki katına çıktığı göröldü. Bu bulgular, pek çok kişinin "geçici sağlık sorunları" olarak gördüğu durumların aslında beyin üzerinde kalıcı ve yapısal sonuçları olabileceğini gösteriyor.

Daha da önemlisi, bu ilişki kalp hastalığı ve felç gibi diğer 27 kronik durum hesaba katıldığında bile güçlü kalmaya devam etti. Bilim insanları, bu şiddetli enfeksiyonların tetiklediği sistemik inflamasyonun (iltihaplanmanın) kan-beyin bariyerini aşabileceğine ve beyindeki kan damarlarına zarar vererek bilişsel yıkımı hızlandırabileceğine inanıyor. Bu enfeksiyonlar genellikle resmi bir demans teşhisinden beş ila altı yıl önce gerçekleştiği için araştırmacılar; yaygın enfeksiyonların agresif bir şekilde tedavi edilmesinin ve önlenmesinin, uzun vadeli beyin sağlığını korumada hayati ve göz ardı edilen bir strateji olabileceğini vurguluyor.

‘Gecede 8 Saat Uyumanız Gerekir’ Düşüncesi Bilimsel Bir Efsane Mi?

Amerika Birleşik Devletleri'nde CDC, yetişkinlerin üçte birinden fazlasının düzenli olarak yeterince uyuyamadığını bildirmektedir; ancak yeni veriler, Amerikalıların %10'unu oluşturan fazla uyuyan kişilerin de benzer şekilde hızlanmış bir biyolojik yaşlanmayla karşı karşıya kalabileceğini düşündürmektedir.

Yaklaşık 500.000 bireyin verilerini analiz eden bilim insanları, çok fazla uyumanın da çok az uyumak kadar zararlı olabileceğini keşfetti.

UK Biobank verilerini kullanan çığır açıcı bir araştırmaya göre; kalp, beyin ve akciğerler dahil olmak üzere 23 ana organ sistemindeki biyolojik yaşlanma, uyku süresi 6,4 ila 7,8 saatlik optimal pencerenin dışına çıktığında hızlanmaktadır. Az uyumanın obezite ve kalp hastalıklarıyla bağlantılı olduğu biliniyor olsa da araştırmacılar, sekiz saatin üzerinde dinlenmenin de organların kişinin gerçek yaşından fizyolojik olarak daha yaşlı görüldüğü 'yaş farklarını' tetiklediğini buldu.

Bu biyolojik tespit vücudumuzun en verimli şekilde belirli, onarıcı bir zaman dilimi içinde çalıştığını göstermektedir. Fazla uyumak bazen altta yatan sağlık sorunlarına işaret edebilse de kanıtlar düzenli ve dengeli uyku ile kronik hastalık riski arasında net bir korelasyona işaret ediyor. Dinlenme düzenini bu fizyolojik göstergelerle uyumlu hale getirerek bireyler, bağışıklık sisteminden karaciğere kadar her bir ana organ sisteminde iç saatlerini yavaşlatabilir ve uzun vadeli sağlıklarını koruyarak yaşamlarına yıllar boyu sürecek bir canlılık katabilirler.

Modern Toplumun Görünmeyen Sancısı: Y Kuşağı Anneleri ‘Zihinsel Yük’ Altında Eziliyor

Dünya genelinde toplumsal roller değişim gösterse de aile hayatının yönetimi ve ev içi organizasyonun yükü hâlâ büyük oranda kadınların omuzlarında kalmaya devam ediyor. Yapılan son kapsamlı araştırma, 1981-1996 yılları arasında doğan ve "milenyum kuşağı" olarak adlandırılan annelerin, tarihin en yüksek tükenmişlik oranlarıyla karşı karşıya olduğunu gösterdi.

Talker Research tarafından yürütölen çalışmaya göre, bu nesil sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda fark edilmeyen bir "zihinsel yük" altında eziliyor. Milenyum annelerinin %19'u, ev içindeki adaletsiz iş bölümü nedeniyle partnerlerine ve sisteme karşı hınç duyarken, bu oran bir önceki nesil olan "Baby Boomer" annelerinin  katı olarak kayıtlara geçti. Araştırmanın en çarpıcı sonuçlarından biri, "görünmez emek" olarak tanımlanan planlama ve koordine etme sürecinin yarattığı zaman kaybı oldu. Özellikle küçük ocuk sahibi olan anneler; aile üyelerine yapmaları gereken işleri, sorumluluklarını ve günlük rutinleri hatırlatmak için her yıl yaklaşık 20 tam iş gününü feda ediyor.

Bu sürec, annenin sadece işi yapmasını değil, işin yapılıp yapılmadığını takip etmesini de kapsayan devasa bir zihinsel mesai anlamına geliyor. Uzmanlar, bu durumun annelerin kariyer basamaklarındaki ilerleyişini yavaşlattığını ve iş dünyasında kadın-erkek arasındaki ekonomik makasın kapanmasını zorlaştırdığını vurguluyor. Ev içindeki işleyiş sorunsuz devam ettiğinde ise annelerin %40'ı hiçbir takdir görmediklerini belirterek sistemin "teşekkrsz" yapısına dikkat çekiyor. Psikologlara göre, milenyum annelerinin yaşadığı bu derin kırınlığın temelinde, yetiştirilme tarzları ile hayatın gerçekleri arasındaki uçurum yatıyor. 90'lı yılların "kadın güçlenmesi" ve "cam tavanı kırma" idealleriyle büyüyen, yüksek eğitimli ve ekonomik bağımsızlığına önem veren bu kuşak, anne olduklarında profesyonel kariyer ile geleneksel ev işleri arasında sıkışıp kalıyor.

Dr. Jolie Silva, milenyum kadınlarının kurumsal başarıya odaklanırken anneliğin getireceği devasa zihinsel yükün büyüklüğünü başlangıçta tam olarak kavrayamadıklarını belirtiyor. "Anne suçluluğu" (mom guilt) ile kariyer tutkusu arasında bölünen kadınlar, kendilerine ayıracakları zamanın kalmamasından şikayetçi. Ankete katılan annelerin yarısına yakınının en büyük hayalinin "sadece dinlenmek ve enerji toplamak" olması, durumun vahametini gözler önüne seriyor.

Gelecek sayımızda yepyeni bilimsel araştırma sonuçlarıyla görüşmek umuduyla, sevgiyle kalın.

22.05.2026

SESSİZLİğİN POLİTİKASI

YAZAN: Nursel DEMİR

nurseldemirfem@gmail.com

Erkeklik, Rıza ve Kadınların Cevap Vermeme Hakkı Üzerine

Erkek egemen düzen, erkeklerin konuşmasını doğal, kadınların susmasını ise problemlili görür.

Bir erkek saatlerce konuştuğunda yaralı, duygusal, seven adam olur. Bir kadın sustuğunda ise soğuk, acımasız, kibirli ya da vicdansız ilan edilir.

Oysa bazen bir kadının sessizliği, kendini koruyabilmesinin son yoludur.

Bu metin bir ayrılık hikâyesi değil, bir kadının artık açıklama yapmama kararının neden politik olduğunu anlatıyor. Çünkü erkek egemen düzen sadece kadınların sevgisini değil, erişilebilirliğini de hak sanıyor. Her mesaja cevap vermeyi, her duyguyu taşımayı, her vedayı yumuşatmayı kadınların görevi gibi görüyor.

Kadın sustuğunda ise erkeklik çatırdamaya başlıyor.

Erkeklik Krizi

Rızanın geri çekilmesi, erkekliğin yalnızca bireysel bir kimlik olmadığını söyler. Erkeklik aynı zamanda toplumsal bir iktidar biçimidir. Ve bu iktidar, çoğu zaman kadınların görünmez rızasıyla ayakta kalır.

Kadın artık o ilgiyi göstermediğinde, açıklama yapmadığında, duygusal bakım emeğini çektiğinde erkeklik bir kriz yaşamaya başlar.

Bu kriz çoğu zaman aşk diliyle gizlenir. Özlemle, kırgınlıkla, ‘ben sadece konuştum’ cümleleriyle örtülür.

Ama gerçekte kaybedilen şey çoğu zaman sevgi değil, kontroldür.

Çünkü erkek egemen düzen erkeklere bir kadın seni dinliyorsa, seni açıklıyorsa, sana dönüyorsa hâlâ bir hakkın var der.

Kadın cevap vermediğinde ise erkek sadece sessizlikle değil, kendi merkezinde olma hissini kaybıyla karşılaşır.

Birçok kadın bu duyguyu çok iyi tanır. Telefonun ekranı ışıldar, uzun mesajlar gelir.

Neden böylesin?

‘Bunu hak edecek ne yaptım?’

‘Bu kadar mı kolay silinir insan?’

Ve kadın bazen hiçbir şey yazmaz.

İşte tam da o an, ataerkinin beklediği şey bozulur.

Erkek mağduriyeti ve duygusal baskı, erkek egemen düzende erkekleri yalnızca güç sahibi olarak değil, aynı zamanda mağdur olarak da üretir. Erkek, kendi sınır ihlallerini çoğu zaman sevgi diliyle anlatır. Oysa insanın sürekli açıklama beklemesi de bir baskıdır. Sürekli ulaşmaya çalışması da. Kadını suçluluk duygusuyla cevap vermeye zorlaması da. Fiziksel şiddet olmadan da tahakküm kurulabilir.

Bazı erkekler ‘Ben bu kadar üzülürken nasıl sessiz kalabiliyorsun?’ diye sorar.

Ama bu soru çoğu zaman masum değildir. Çünkü altında gizli talep vardır. ‘Ben acı çekiyorsam sen bana cevap vermek zorundasın.’

Kadının özgürlüğü, erkeğin acısını hafifletmek için askıya alınmak istenir. Oysa hiçbir kadın bir erkeğin duygusal düzenleyicisi olmak zorunda değildir.

Hediye, Emek ve Görünmeyen Borçlandırma

Feminist ekonomi tartışmalarında kadın emeğinin nasıl görünmez hale getirildiği anlatılır. Bu mesele yalnızca ev işiyle, bakım yüküyle sınırlı değildir. İlişkilerin içinde de işler. Bazı erkekler verdikleri şeyi gerçekten ‘hediye’ olarak vermez. İlgı, emek, para, destek, zaman...

İlişki bittiğinde bunların hepsi görünmez bir muhasebe defterine dönüşür. Bir anda kadın kendini borçlu hissettirilirken bulur.

‘Bunca şeyi senin için yaptım.’

Bu cümle aslında ‘Sana yatırım yaptım, karşılığını bekliyorum’ der.

Oysa sevginin senedi olmaz. Yakınlığın faturası kesilmez.

Kadın bir ilişkiyi bitirdiğinde, verilen her şeyin geri ödeme baskısına dönüşmesi erkek egemen kültürün en tanıdık reflekslerinden biridir.

Sessizlik Bir Öz Savunma Biçimi Olabilir

Kadınların sessizliği her zaman güçsüzlük değildir. Bazen tam tersidir.

Bir kadın konuşmamayı seçtiğinde bazen sadece kendini koruyordur. Çünkü bazı erkekler cevabı kabul etmek istemez. Her açıklamanın ardından yeni bir açıklama ister. Her sınırı yeniden müzakereye açar.

Kadın yorulur. Bir süre sonra mesele artık ilişki olmaktan çıkar, kadının kendi sinir sistemini koruma çabasına dönüşür.

‘Hayır’ dediğinde anlamayan, mesafe koyduğunda daha çok yaklaşan, sessizliğini bile kendine yönelik saldırı gibi okuyan bir erkeklik hali vardır.

İşte bu yüzden bazen cevap vermemek bir kaçış değil, bir sınırdır.

Kadın burada, erkeğin duygularını sürekli onarma görevini, sonsuz açıklama yapma yükünü, nazik olmak zorunda bırakılmayı, vedayı bile erkek için kolaylaştırma sorumluluğunu reddeder.

Ve bazen kadın ilk kez gerçekten derin bir nefes alır.

Erkeklik ve Düşüş

İktidar sadece yasaklarla değil, sürekli konuşma üretimiyle de işler. Erkek egemen düzen de tam böyle çalışır. Sürekli konuşur, açıklama ister, cevap talep eder, kadınları duygusal erişime zorlar.

Kadının sessizliği ise bu döngüyü kesintiye uğratar.

Bu yüzden bazı erkekler vedayı bile kontrol etmek ister. Son sözü söylemek, son mesajı atmak, son açıklamayı almak ister. Çünkü sessizlik onların alıştığı iktidar dilini bozar.

Ama feminist açıdan bakıldığında kadının sessizliği bazen yenilgi değil, kurtuluştur.

Kıssadan hisse;

Bir kadının cevap vermeme hakkı vardır.

Bir kadının engelleme hakkı vardır.

Bir kadının yok sayma hakkı vardır.

Bunlar yalnızca kişisel tercihler değildir.

Kadınların kendi sınırlarını koruma hakkıdır.

Çünkü erkek egemen düzen kadınları sadece sevmeye değil, ulaşılabilir olmaya da zorlar.

Ve bazen bir kadın sustuğunda, ilk kez gerçekten kendine döner.

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM

Öğrenci Veli Derneği

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Öğrenci Veli Derneği Ankara Şubesi Başkanı Hülya Daran Deveci

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, Çoğalalım Çoğaltalım köşemizde bu ay Öğrenci Veli Derneğini tanıyacağız. Konuğumuz, dernek başkanı Hülya Daran Deveci. Sizi tanıyalım isterseniz.

Hülya: Öğrenci Veli Derneği Ankara Şubesi başkanayım. Aynı zamanda eğitimciyim.

Şule: Derneğinizin kuruluş aşamasını bizimle paylaşabilir misiniz?

Hülya: Derneğimiz, mücadeleyle kurulan bir dernek. Mayıs 2012’de, İstanbul Kartal’da bir ortaokulun İmam Hatip Ortaokulu yapılmak istenmesiyle başlayan bir süreç. 2012 yılında, eğitimde çok önemli bir kırılma yaşadık. 4+4+4 yasasını çıkardılar. İmam Hatip Ortaokullarının önü açıldı. Veliler bir araya geldi. Aylar süren, yürüyüşler, eylemler, kapı-kapı dolaşarak toplanan imza kampanyaları, mahallelerdeki eylem çağrıları, şenlikler, yetkililerle görüşmeler, bıkmadan usanmadan, vazgeçmeden sürdürülen çocuklarımıza ve okullarımıza sahip çıkma mücadelesinden doğdu VELİDER. Veliler, velilerin örgütlenmesinin bir zorunluluk olduğuna karar verdiler kendi kendilerine. Veliden ve sokaktan çıkan bir ihtiyaçtı. Öğretmen Zekeriya Güçer okulunun İmam Hatip dönüşümü durduruldu. Veliler, mücadeleyle bazı şeylerin kazanılmış olduğunu gördü. Diğer illerde de veliler ve duyarlı insanlar tarafından duyulmaya başladı. Buradaki velilerin de okullarda bin bir türlü sorunları vardı ve kimse tek başına bir sonuca varamıyordu. Bu elzem durumdan kaynaklı veriler buldukları yerlerde okullarına, çocuklarının geleceğine, laik, bilimsel, kamusal, demokratik eğitime sahip çıkmak için örgütlü mücadelenin zorunluluğunu hissederek VELİDER şubelerini kurmaya başladılar. İzmir’de 1 ve 2 nolu şubeler, Denizli’de, Muğla’da, Antalya’da, Bursa’da, Edirne’de, Trabzon’da, Fethiye’de ve Uşak’ta pek çok yerde zaman içerisinde velilerin mücadelesi örgütlü bir biçim alarak VELİDER çatısı altında birleşti. Ankara’da da yine aynı kaygılarla bir grup veli bir araya gelerek Ankara VELİDER’i kurmuş olduk. Şube sayısı çoğaldı, sayı çoğalınca, sorumluluklar da artmış oldu.

Şule: Dernek kaç yılında kuruldu? Siz genel merkez misiniz şu anda? Kaç şube ve kaç üyeniz var?

Hülya: Üye çalışması yapmaktan çok üyelerle velilerle birlikte sokakta, okullarda mücadeleyi tercih ediyoruz. Toplam üye sayısını sizinle paylaşamam. Mimar Kemal Okulu mücadelesinde 500 kişi bir araya geldik. Resmi kayıtlarda üyemiz değillerdi. Birlikte Mücadele ettik. Duruma göre veli artışı oluyor. Genel merkez 2012’de İstanbul’da kuruldu. Bir şubemiz var İstanbul’da. Ankara 2018’de kuruldu. 21 şubemiz, bazı yerlerde de temsilciliklerimiz var şu anda. Geçen ay bir şube daha açıldı. Türkiye genelinde şubelerimiz olacak gibi görünüyor.

Şule: Belli bir yeriniz var mı, yoksa daha çok sosyal medya üzerinden mi örgütleniyorsunuz?

Hülya: Bütün şube ve temsilciliklerimizin yerleri var. Ankara'daki yerimiz Kızılay'da. Çalışanımız olmadığı için sürekli açık durumda değil. Daha çok sosyal medya ve telefonlardan bize ulaşıyorlar. Gerekğinde yerimizi açıp orada toplantılar, kahvaltılar ve çeşitli etkinlikler yapıyoruz.

Şule: Gelir kaynaklarınız neler? Kiraları nasıl ödüyorsunuz?

Hülya: Genel anlamda derneğimizin geliri bağış üzerinden gidiyor. Gönüllülük esası gözetiliyor. Ankara'da, yakın zamanda, çok kapsamlı Bilim, Sanat ve Çocuk şenliği yaptık. 8 atölye, müzik, yiyecek vardı. Dernek olarak bunlara hiç harcama yapmadık. Atölye sahipleri, kendi malzemelerini ve masraflarını karşılayarak geldiler. Arkeolojik kazı ve yüz boyama faaliyetlerinin malzemelerini bile atölye sahipleri getirdi. Müzik gönüllü yapıldı. Şimdiye kadar maddi açıdan hiçbir sıkıntı yaşamadık. Kişisel harcamalarımızı da derneğe bağış yapmış oluyoruz.

Şule: Ne güzel! Eğitimcisiniz, dernek başkanısınız. Baskılar çok fazla. Dernek yaşamı, çalışma hayatınızı nasıl etkiliyor?

Hülya: Çalışma hayatı, apayrı profesyonel bir yer. Olması gerektiği gibi yürüyor. Dernek çalışmalarının önünde yasal olarak bir engel yok. Dernek çalışmalarını, profesyonel çalışmanın dışında, hafta sonları, okul çıkışı yaptığımız için çalışmalar birbiriyle hiç kesişmiyor. Şu ana kadar ben bir olumsuzlukla karşılaşmadım.

Şule: Umarım artan baskılarla bir sorun yaşamazsınız. Mücadele alanlarınızı paylaşabilir misiniz bizimle?

Hülya: Temel mücadele alanımız, okullardaki eğitim. Tüm eğitim sorunlarıyla mücadele ediyoruz. Eğitimin iki temel sorunu var. Birincisi; eğitimin piyasalaşması dediğimiz eğitimin paralı hale getirilmesi. Hak olan bir eğitimin alınıp satılan bir metaya dönüştürülmesi söz konusu. Okullarda kamusal eğitim istiyoruz. Hak olan bir şey, parayla satılamaz. Hiç tereddütsüz ve net bir şekilde bunu söylüyoruz; özel okulların hepsinin kapatılarak kamulaştırılması ve tüm çocukların eşit bir şekilde eğitime erişmesini istiyoruz.

İkincisi, eğitimin dinselleştirilmesi: Son dönemlerde, Diyanet İşleri Başkanlığının artarak eğitime etkisi ve müdahalesi var. Diyanet İşleri Başkanlığının aldığı bütçe payı hep artıyor. Buna karşı bir duruş sergilemeye çalışıyoruz. Cemaat ve vakıfların eğitime müdahalesi var. Bilimsel, kamusal ve laik eğitimi savunduğumuz için bunlar en büyük mücadele alanlarımız. Bu sorunların yanı sıra, velilerin günlük yaşamda sürekli mücadele ettikleri alanlar var. Çocuğunu okula kaydetmeye gittiği günden sonra, adımını okula attığından beri sorunlarla boğuşuyor. Hijyen sorunuyla karşılaşılıyor. Milli Eğitim Bakanlığının yeterince yardımcı personel göndermemesi, hijyen malzemelerinin okullarda yeterince olmaması, sınıfların, koridorların, özellikle tuvaletlerin hijyenden uzak olması, çocukların spor yaparak rahatlayacak alanlarının yetersiz olması, velilerin,

çocuklarının temiz suya erişemeyeceği düşüncesiyle karşılaşmaları, okullarda yemekhanenin olmaması, sağlıklı, sıcak, ücretsiz yemeklerin olmaması, kantin fiyatlarının bütçeyi sarstığı gerçeği, okulların evlerden uzakta olması nedeniyle servis ücretlerinin çok yüksek olması, engelli öğrencilerin, eğitime ulaşma sırasında yaşadıkları sorunlar. Eğitimin bunca sorunu karşısında, veliler mücadeleden başka bir yol bulamıyorlar. Bütün bu sorunlarla da biz ilgileniyoruz. Velilerle birlikte mücadele edersek, bunların çözüm noktasında birlikte çözebileceğimizi düşünüyoruz. Veliler çocuklarının kitaplarına baktıklarında, toplumsal cinsiyet rollerinin genellikle ataerkil düzene göre dizayn edildiğini görüyor ve bunun kaygısını yaşıyor. Üniversite sınavları yaklaşıyor. 12. Sınıftaki bir çocuk üniversite sınavlarına hazırlanırken, dershaneye, özel kurs ya da özel derse ihtiyaç duyuyor. Bunların hepsinin maaliyetiyle boğuşuyor veliler. Kazandığını düşünelim. Çocuğun üniversitede barınma, ulaşım, beslenme problemleri maalesef devam ediyor. Köydeki okulların kapanma sorunu var. Çocuğunu okula göndermek isteyen bir veli ya köyünü terk edecek ya da evini barkını bırakarak şehre gelmek zorunda kalacak ve şehirdeki bin bir sorunla boğuşmak zorunda kalacak. Dini tarikat ve vakıfların okullarına çocuğunu teslim etmek zorunda kalacak. Aladağ'da tarikat yurdunda yanarak can veren çocuklarımız ve Ensar Vakfında çocukların istismarını anımsatmak zorundayız. Dini vakıf ve cemaatlerin, özellikle Diyanet İşleriyle birlikte yaptıkları protokoller var. ÇEDES bunlardan bir tanesi. Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Diyanet İşleri arasında imzalanan bir protokol bu. Çok gündem oldu. Okullara; imam, müezzin, vaiz, Kuran bellecileri gibi insanların, Değerler Eğitimi adı altında kulüpler kurdurarak okullara girme teşebbüsleri. Bu protokollerin büyük bir etkisi oluyor eğitim üzerinde ne yazık ki. Pek çok protokol var. Örneğin, Genç Gönüllüler Genç Gönüllülerle Buluşuyor Projesi. Velilerin mücadele ettikleri okullarda o kadar çok problem var ki biz de dernek olarak eğitim hakkı için velilerle birlikte bunların mücadelesini veriyoruz. Çocuklarımızın kamusal, demokratik ve laik eğitim hakkını savunmak için velilerle omuz omuza mücadele etmeye devam ediyoruz.

Şule: Gerçekten çok sorun var ve iş bir hayli zor. Bu sorunlarla mücadele edebilmek için neler yapıyorsunuz?

Hülya: Eğitim sorunları çok olunca biz de durmaksızın çalışmak zorunda kalıyoruz. Sorunlar çözülsün, çalışmayalım, eğitimin daha nitelikli olması için önerilerde bulunmak istiyoruz sadece. Ama eğitim sisteminin mevcut eşitsizlikleri nasıl yeniden ürettiklerini ve devletin elindeki bütçeyi kamu yararını önceleyecek, sosyal devlet algısını ayakta tutacak bir yapıda olmadığını gördüğümüz için etkinliklerimiz de çoğalıyor ne yazık ki. MESEM'lerdeki çocukların emeğinin sömürülmesi, son dönemlerde çocuklarımızı kaybetmemiz çok içler acısı bir durum. Çünkü MESEM'ler artık sermayenin istediği gibi ucuz iş gücü yaratan yerler. İsik Meclisi verilerine göre, 12 yılda en az 800 çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Sadece 2025 yılında 91 çocuk yaşamını

yitirdi. Bu çocukların okulda olması gerekirken, fabrikalarda, iş yerlerinde olması büyük bir mesele. Bu mesele karşısında da mücadelemizi sürdürüyoruz. Bu psikolojik yıkım karşısında da pek çok etkinlik yapıyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığının 140.000 çalışanı var şu anda. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığının toplam çalışanı 60.000. Neredeyse tek başına Diyanetin çalışanı 4 bakanlığın iki buçuk katı. Bu tablo bize çok şeyi anlatıyor. Okullarda yemeğin olmaması ayrı bir mücadele alanı. MESEM'lerde bir çocuk kaybettiğimizde, basın açıklaması, sokakta eylem yapıyoruz. Yemek sorunuyla ilgili iki yıl önce bir çalıştay yaptık. Türkiye Okul Yemeği Koalisyonunu kurduk. Sonra her bir yerelde, mesela, Ankara'da, Ankara Okul Yemeği Koalisyonunu kurduk. Bu çalıştayda çok önemli sunumlar oldu ve önemli veriler ortaya çıktı. Bu etkinlikler sürekli halde devam ediyor. Farkındalık çalışmaları, paneller, sempozyumlar düzenliyoruz. Eğitim sorunları çoğaldıkça, etkinliklerimiz de çoğalıyor. Genellikle sokaktayız, Millî Eğitim Bakanlığı önündeyiz. Urfa ve Maraş'taki okullarda şiddet olaylarından dolayı yaşam nöbetimiz oldu. Eğitime dair ne olursa, biz sokaklarda mücadele etmek durumundayız. Yaşadığımız şiddet, şu anda en önemli sorun olarak karşımızda duruyor. Çünkü bu, okul duvarları içinde başlayan bir sorun değil. Bu, toplumun genelinde üretilen bir şiddet. Kadın cinayetlerinden, sokaktaki şiddete, siyasette kullanılan dile, engellilere uzanan şiddet diline, hayvanlara ve çocuklara yöneltilen bir şiddete uzanan bir bütünlük var karşımızda. Çocuklar da bunların dışında değil, odak noktasında. Bu atmosferde büyüyorlar. Türkiye'de çocuk yoksulluğundan da bahsetmek gerekiyor. Çocuk yoksulluğu OİCD ortalamasının üzerinde. Şu anda her 4 çocuktan biri yoksulluk riski altında. Bütün bunlar, önümüzde bir problem olarak duruyor.

Şule: Mücadele edip sonuç aldığınız bir-iki örnek paylaşabilir misiniz bizimle? Geleceğe umutla bakmak için bu çok önemli.

Hülya: Umut hiçbir zaman bitmez. İnsan var oldukça umut ayakta olmak zorunda. Mücadele ediyoruz ama bir yere varamıyoruz söylemi, umut kırıcı oluyor. İyi örnekleri ön plana çıkarmak gerekiyor. Mesela, VELİDER duyarlı örgütlerin desteğini alarak Edirne'de bütün köy okulları dahil su sorunu çözülsün diye mücadele ettikten sonra bütün okullara su sebili koyduruldu. Kaymakamlıklarla, belediyelerle, demokratik kitle örgütleriyle görüşüldü. Bütün bunlar derneğimizin öncülüğünde yapıldı ve başarılıydı. Şu anda Edirne'de su sorunu yok. Bu örnek, çok büyük bir kazanım. Mücadeleyle, bir araya gelerek ve umudumuzu yitirmeden sürekli mücadele ettiğimizde, demek ki oluyor. Çocuklarımızın beslenme hakkı ve eğitim hakkına dair kazanımlar elde edebiliyoruz. İstanbul'da bir-iki ilçede, yine derneğimizin girişimleriyle okullara su sebili koyduruldu. Bunu genişleterek bütün Türkiye için sağlamak istiyoruz. Ücretsiz, sağlıklı, sıcak, besleyici okul yemeğinin bütün çocuklara ulaşmasını hedefliyoruz. VELİDER bunu tek başına yapabilir mi? Hayır. Bilime, sanata, çocuklara değer veren bütün velilerin, bütün duyarlı insanların,

bütün ülkenin bir arada mücadelesiyle ancak olabilir. Edirne ve İstanbul örneğinde olduğu gibi, bunu başardığımız zaman, çorap söküğü gibi her kazanım peşinden gelir. Biz kişisel olarak hiçbir şey istemiyoruz. Kişisel çıkarımız yok. Tam tersine bizden, zamanımızdan, enerjimizden, cebimizden harcıyoruz. Bizim kaygımız ve mücadelemiz, bu ülkenin geleceği, çocuklarımız adına. Sadece çocukların çıkarı için bir araya gelerek mücadele etmek, umudu ayakta tutmak gerektiğini düşünüyoruz. Gerçekten bu böyle olduğunda sonuca varılıyor.

Şule: Çok güzel bilgiler paylaşıyorsunuz. Dergimiz aracılığıyla izleyicilerimize vermek istediğiniz bir mesajınız varsa, onu da alıp vedalaşalım.

Hülya: Bu güzel, sıcak karşılaşma için çok teşekkür ediyorum. Hepinizin emeklerine sağlık. Eğitim alınıp satılmayan bir haktır ve çocukların tüm ihtiyaçlarının karşılanması gereken bir alan. Çünkü çocuklar 8 saat okuldalar. Okullarda karınlarının doyurulması, hijyen içerisinde olmaları, mutlu olmaları gerekiyor. Okul binalarının da sevimli olması gerekiyor. Gri binalar olmasın, oyun, spor, sanat alanları çoğalsın, Çocuklar güle eğlene eğitim alsın. Bunu talep ediyoruz. Bütün velileri, bütün duyarlı insanları bizimle birlikte hareket etmeye ve bize destek olmaya çağırıyoruz.

Şule: Katıldığımız için çok teşekkür ediyoruz. Sevgili izleyicilerimiz, duyduğunuz gibi VELİDER Başkanı hepimizi mücadeleye davet ediyor. Biz de dergimiz olarak diyoruz ki VELİDER Derneği'ne güç katalım, mücadeleyi büyütelim.

24 Mayıs 2026

DEĞERLERİMİZİN SESSİZ ÇÖKÜŞÜ

YAZAN: Selma ERDEL

selmaerdel@yahoo.com

Ne yazık ki, gitgide değerlerimizin yok olduğu bir süreçten geçiyoruz. Bunu söylerken büyük bir üzüntü duyuyorum. Toplumun ayakta tutan, insanları bir araya getiren unsurların bile isteye yok edildiğine tanıklık ediyoruz.

Dinlediğimiz müzikten giydiğimiz kıyafetlere, konuşma tarzımızdan davranışlarımıza kadar her şey sanki içi boşaltılmış, dışı süslerle bezenmiş birer kabuğa dönüşmüş durumda. Bu hal, içi boş ama dışı parlak bir paketi andırıyor. Ne acıdır ki, bu durum birçok kişiyi rahatsız etmiyor. Fakat bir kısmımız, artık bu gidişattan endişe duymaya başladı. Belki de farkına varmakta geç kaldık.

Özgürlüğün adı “aşırı kendine güven”, modern giyinmenin adı “moda diye adlandırılan kıyafeti giymek”, düzgün görünmenin adı ise “abartılı süslenmek” olmuş. Kadın ve erkek rolleri, özünden uzaklaşmış. Toplum yapımız hızla değişiyor, hatta yozlaşıyor. İnsanlar, buldukları konumdan farklı, daha “elit” görünme çabasıyla gerçek kimliklerinden uzaklaşıyorlar.

Sanal dünyada sürekli mutluymuş gibi davranmak da bu sahte tablonun bir parçası. Oysa gerçek hayatta insan ne hep mutlu olabilir ne de hep mutsuz. Yaşam; inişleri, çıkışları, sevinçleri ve acılarıyla bütündür.

Ne var ki, sosyal medyanın olumsuz etkisi altında, birçok kişi kendi gerçekliğinden kopup sanal bir kimlik inşa ediyor. Para, adeta tapınılan yeni bir değer haline geldi. Her şeyin onunla elde edileceği sanılıyor. Elbette para, hayatımızı idame ettirebilmek için gerekli; ancak tek odak haline geldiğinde, insanı insan yapan tüm değerleri yok ediyor. Özellikle gençlerimiz arasında bu durum tehlikeli bir hâl almış durumda.

Yaşamadıkları hayatlara özenen, başkalarının mutluluğuyla kendini kıyaslayan gençler, farkında olmadan büyük bunalımlara sürükleniyor. Bu noktaya gelmemizde çevresel etkenlerin, akran zorbalığının ve “başkası ne der” düşüncesinin payı büyük. Bu bir **sosyal sorundur** ve toplumun tüm dokusunu etkilemektedir.

Bazı aileler bu durumu fark edip çabalasa da bir kısmı ya sorumluluktan kaçmakta ya da farkında olmamaktadır. Oysa bu gidişat, geleceğimiz açısından ciddi bir tehlikedir. Çocuklarımızın olduğundan farklı görünme isteği, içsel boşluklarını büyütmede; sevgi ve değer eksikliği içinde bir nesil yetişmektedir.

Unutmayalım ki, çocuklarımız bizim davranışlarımızı örnek alır. Onlara verdiğimiz değersizlik duygusu, onları sorumluluk bilincinden uzaklaştırır. Her işlerini onlar adına yapmak, birey olma haklarını ellerinden almak demektir. “Ben yaptım ama sen yapma” diyerek korumaya çalıştığımız çocuklarımızı, aslında hayata hazırlamıyoruz.

Bugün ne yazık ki, görünmez halde kapanan, bunun yanında bedenini teşhir eden, (her iki durumda da aşırılık söz konusudur) konuşmalarında nezaketi yitiren, yalnızca kendi dünyasında var olmaya çalışan gençlerimiz artıyor. Sosyal olduğunu sanan ama aslında asosyal davranan bir kuşak yetişiyor. Bu, toplumun geleceği açısından büyük bir tehdit.

Ayrıca, küçük yaşta çocukların örtünmeye zorlanması da başka bir toplumsal çöküş göstergesidir. Hangi zihniyet bu çocuklara böyle bir yük yüklemektedir? Bu soruları sormak ve düşünmek zorundayız.

Kişilerin bu davranışlarındaki durumun değerlendirmesini yapmak için öncelikle ‘‘neden’’ kaynaklandığı, bu aşırılıkların hangi duygu eksikliği ya da fazlalığı nedeniyle yapıldığı sorgulanmalı ve çözüm odaklı olaylara yaklaşım iyileştirme yoluna gidilmelidir.

- Değersizlik duygusu mu fiziki değişimin sebebi?
- Sorumsuzluk nedeniyle mi sorunlu oluyoruz?
- Amaçsız olmak bizi araç haline mi getiriyor?

Şeklinde sorgulayabiliriz.

‘‘Maddenin dayanılmaz hafifliği’’ altında eziliyoruz. Sahte mutluluklar ve yapay hayatlar, gençlerimizi derin çıkmazlara sürüklüyor. Akran zorbalıkları, ilgisizlik ve sorumsuzluk zinciri içinde nice çocuk elimizden kayıp gidiyor.

Bu nedenle ailelerin, eğitimcilerin, devletin ve toplumun her kesiminin bu ağır tabloyu fark edip harekete geçmesi gerekiyor. Yoksa pırıl-pırıl gençlerimizi kendi ellerimizle yok edeceğiz.

Etrafımızda hem fiziksel hem de manevi bir kirlilik var. Göz yumduğumuz her yanlış, bir gün gözümüze sokularak karşımıza çıkacak. Bu nedenle hepimize büyük sorumluluklar düşüyor.

Unutmayalım: Bir toplum, ancak değerlerine sahip çıktığında ayakta kalabilir. Başkalarının iyiliğini düşünebilmek, insanlığımızın aynasıdır.

Bir bütünü sağlam kılan şey, parçalarının sağlamlığıdır. Eğer bütünüümüzü korumak istiyorsak, her bir parçamıza yani bireylere özen göstermeliyiz.

21.05.2026

KALBİN NE ANLATIR BUGÜN

YAZAN: Filiz ARDANUÇ KÜÇÜKKAYA

filizkucukkaya7714@gmail.com

Gözlerde sabır, gülüşte güç, güzel yürek;
Kalbin bugün ne anlatır bize?

Seni sadece görmek değil, gerçekten duymak istiyoruz. Sessizliğinde sakladığın her duyguda seninleyiz...

Bir selam değil bu.

Bir alışkanlık değil, ezber hiç değil...

Gözlerinin içine bakarak, yüreğini dinlemek istiyoruz.

Varsa sessizliğinde sakladığın bir hüznü,

bir istek, bir tebessüm, bir umut...

Biz buradayız. Yanındayız.

Gerçekten, tüm kalbimizle “Nasılsın?”

...

Görmeyen çok, duymayan daha fazla...

Ama yalnız değilsiniz. Unutma.

Toplumun vicdanı, çoğu zaman en sessiz yerde saklıdır. Bu sessizlik, bir annenin gecelerce hüznü içindeyken uyuyamayan gözlerinde, bir babanın geçim derdiyle suskunlaştığı bir çay yudumu akşamlarda, bir kardeşin gelecek kaygısını içine attığı isyanda kendini gösterir.

Engelli bireye sahip bir ailenin hayatı, yalnızca fiziksel bir bakım değil, ruhsal bir direniştir. Bu aileler, sadece engelle değil, dışlanmayla, yalnız bırakılmayla, sistemin umursamazlığıyla mücadele eder. Her gün bir başka kalabalığın içinden geçerken görünmez olurlar. Oysa en çok görülmeye, en çok desteklenmeye ihtiyaç duyanlar onlardır. Hayat zor çok zordur.

Annelerin omzunda yalnızlık, gözlerinde çaresizlik... Bir anne, çocuğunun gözlerindeki anlamı kimsenin göremediği bir dünyada yaşıyor olabilir. O çocuk konuşmasa da annesi onun neye ihtiyacı olduğunu bir ses çıkarmasından, bir hareketinden ve bakışından anlar. Ama kimse o annenin neye ihtiyacı olduğunu sormaz.

Gece herkes uyurken uyanıktır anneler. “Ben gidersem ne olacak?” diye içini kemiren o soru ve korkularla baş başa kalır. Devletin, toplumun, akrabaların, komşuların, yokluğunda tek başına çocuk büyütme değil bu, bir dünyayı ayakta tutmaktır.

Her ağlama krizinde, her engelli raporu almak için hastaneden randevu sırası eziyettir, sonrası daha da vahim, hastane yollarında, doktor kapılarında dolaşırken, her reddedilen başvuruda biraz daha tükenirler. Ama kimse görmez. Kimse sormaz: “Sen nasılsın?”

Yalnızlık, terk edilmişlik ve sosyal görünmezlik... Engelli bireye sahip bir aile, zamanla çevresinden soyutlanır. Komşular “rahatsız olmasınlar” diye artık aramaz. Akrabalar “zor durumdalar, biz bir şey yapamayız” diyerek uzaklaşır. Davetler yapılmaz, kimse ne düğün ne

doğum günü ne piknik, cenazelere bile kimse istemez...Parklar sessizce terk edilir. Bayramlar eksik yaşanır. Saatler, günlere, günler, haftalara, aylara, yıllara karışır. Gece gündüz birbirine sarılır da acılar sarılmaz, zor günler geçmek bilmez.

Toplumun gözünde, bu ailelerin adı artık “Farklı”dır. Kalabalıkların içinde yalnız, sessiz ve unutulmuş... Sosyal dışlanma yalnızca fiziksel değil, artık duygusaldır. Kimi zaman bakışlar, kimi zaman fısıldaşmalar, kimi zaman kaçışmalar, kimi zaman suskunluklarla gelir.

Kendi hayatını unutmak...Özellikle kadınlar, anneler, ablalar, kendi yaşamlarını ikinci plana iter. Kendi hastalıklarını önemsemez, hobilerini unuttur, arkadaşlarıyla buluşmaz. Bir sinema, bir tiyatro, bir yürüyüş, bir arkadaş akraba ziyareti ya da bir kitap okuma zamanı yok olur. Çünkü öncelik her zaman çocuktur, kardeştir, engelli bireydir. Canından candır, nefesinden nefes...

Ama unutilan her ihtiyaç, zamanla içsel bir boşluğa dönüşür. Bu boşluk sessizce büyür ve bir gün, tükenmişlik olarak hayatlarına geri döner. Psikolojik destek alamayan bu bireyler, ağır depresyon ve yalnızlık duygularıyla baş etmeye çalışır. Kimi zaman içten içe sessizce yardım isterler, ama sesleri duyulmaz, anlatamazlarsa öylece sessiz çığlık içinde bir hayat kalır. Tek başına...

Ekonomik savaş ve görünmeyen bürokrasi...Engelli bir bireyin yaşamı, özel eğitim, medikal malzeme, rehabilitasyon, ulaşım gibi birçok ekstra ihtiyaç doğurur. Ancak bu masrafların çoğu, ailelerin sırtına yüklenmiştir. Devlet yardımları yetersizdir, prosedürler zordur, süreçler yıpratıcıdır.

Sistemin en temel sorunlarından biri, aileyi “yardım isteyen” değil, “hak sahibi” olarak görememesidir. Hak olan, lütuf gibi sunulur. Oysa bir bireyin onurlu yaşam hakkı, kimsenin insafına bırakılmamalıdır.

Peki Ya Çözüm?

Annelere ve Bakım Verenlere Psikolojik Destek;
Düzenli, erişilebilir ve ücretsiz psikolojik destek, özellikle anneler için elzemdir. Çünkü bu yük sadece fiziksel değil, ruhsal bir yıpranmadır.

Sosyal Katılım Programları;
Ailelerin sosyal yaşama entegre olabileceği, çocuklarının da kabul göreceği mekanizmalar kurulmalı. Belediyeler, STK’lar ve devlet birlikte çalışmalı.

Esnek ve Hak Temelli Çalışma Modelleri;
Evde bakım veren bireylere sigorta, emeklilik hakkı ve esnek çalışma modelleri sunulmalı. Sadece “yardım” değil, “yaşam hakkı” temel alınmalı.

Tüm Aileye Yönelik Eğitim ve Danışmanlık;
Sadece engelli birey değil, tüm aile eğitilmeli, yönlendirilmeli. Rehberlik hizmetleri yaygınlaştırılmalı.

Gelecek

Güvencesi;

Kalıcı yaşam alanları devlet, “ben öldüğümde ne olacak?” korkusunu bitirmek için güvenli, kaliteli, denetlenebilir yaşam merkezleri kurmalı. Ailelerin yüreğine su serpilmelidir.

Engelli Bireyin Bakıcısı Olan Kişinin Prim Hakkı;

Evde bakım maaşı alan bireyler için SGK primi yatırılmamakta, dolayısıyla bu süreç emeklilik açısından sayılmamaktadır. Yani bakım veren kişi (çoğunlukla anne/baba), yıllarca engelli bireye tam zamanlı bakmasına rağmen emekliliğe dair bir sosyal güvence kazanamamaktadır.

Engelli bireye sahip ailelerin yükü, sadece onların omzunda olmamalı. Toplumun, devletin, her bireyin ortak sorumluluğudur bu mücadele. Empatiyle, farkındalıkla, dayanışmayla bu yük hafifletilebilir.

Her ailenin bir çığılığı vardır. Bazıları sessizdir. En çok da onlar duyulmayı bekler.

YİNE YEŞİLLENDİ FINDIK DALLARI

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Kindinar Trabzon merkez semtlerinden birinin adıydı. Güneşin, grup zamanı bir nar gibi kızarması yüzünden vermişlerdi bu adı. Ancak sonradan, nedendir bilinmez Bahçecik oluvermişti işte burası.

Kindinar'ın Bahçecik olması boşuna değildi elbette. Eskisi kadar olmasa da mahallenin her yanında türlü bahçeler vardı. Örneğin, ilk anda göze çarpan fındık bahçeleriydi bunlar. Sonra da yol boyu sıralanmış evleri çevreleyen incir, erik, ayva gibi meyve ağaçları bulunuyordu. Yani sonuç olarak burası Bahçecik adını çoktan hak etmişti.

Yıllar sonra Trabzon'a geldiğimde, soluğu doğruca eski mahalleimde almıştım. Epeyce değişiklik olmasına karşın buralara pek de yabancı değildim. Ne de olsa burada doğmuş, eski yaşantılarımı unutmamıştım.

Bahçecik'e gelişim, 6 Mayıs gününe rastlıyordu. 6 Mayıs, Tam da ilkbaharın en güzel zamanıydı. Başka bir deyişle, bahar bayramıyla çeşitli dileklerin dilendiği, güzel duyguların duyumsandığı Hıdırellez günüydü.

Akrabalarımın evinde, hoşbeş ve yiyip içme faslı bittikten sonra orada bulunan kuzenlerimle birlikte evden çıktık. Önce, evleri çevreleyen meyve ağaçlarının yanından geçmemiz gerekecekti. Bir erik ağacının yanında yavaşlayınca yüreğimde ince bir sızı hissettim. Bunun nedeni, kısa bir

süre önce sonsuza dek ayrılmış olduğum evimin bahçesindeki erik ağacıydı. O ağaç benimdi bir zamanlar. Hani derler ya, 'bir dikili ağacım var!' diye. Oysa benim o sıralar, erik, zeytin ve zerdali olmak üzere tam üç tane dikili ağacım vardı. O günlerde, çocuklarımla ilgilenir gibi onlarla da çok yakından ilgilenirdim. Köklerini çapalar, her birinin toprağını tazeler, sebze kalıntılarını öğüterek un ufak ettikten sonra onlara besin olarak sunardım. Bir annenin çocuğunu okşarcasına, ben de onlara dokunup onlarla konuşmaya, eksiklerini anlamaya çalışırdım hep.

Bu ağacı görür görmez, eski evimin bahçesinde bırakmış olduğum ağacı düşündüm ve bir anda gözlerim doldu. Tabii ki bunun açıklamasını da yanımdaki kızlara yapmam gerekirdi ve ben de öyle yaptım.

Az sonra dünyaya gelmiş olduğum sarı boyalı evin yanındaydık. Onu da sollayarak Dört Yol ağzından karşıya geçerek ilerledik. Bahçecik yine bir gelin gibi süslenmişti. Yol boyunca meyve bahçeleri uzanıyor, ağaçların ardındaki yeşil tarlalarsa bu güzelliği tamamlıyordu.

Bir süre yürüdüktan sonra sağdaki yokuştan aşağı inmeye başladık. Kısa bir zaman sonra yokuş bitince kendimizi harika bir manzaranın kucağında buluverdik. Her şey güzel olmaya güzeldi de yolumuzu kaybetmiş, bu doğa harikasının ortasında kalakalmıştık. Çevrede in-cin top atıyor, bir şey soracak kimseyi bulamıyorduk.

Sonunda kuzenlerimden biri bir evin kapısını çalarak yol sormayı akıl etti. Bize, fındık bahçelerinin bulunduğu yön işaret edilince o yana yürüdük. Ancak fındıklıkların arasındaki dik ve dar patikalardan başka yol görünmüyordu. Çaresiz biz de bu patikalara daldık. Düşe-kalka, fındık dallarına takıla takıla ilerliyor, tökezlendikçe de bir kaba minder örneği olan uzun ve gür çimlerin üzerine yuvarlanıyorduk. İlk andaki yakınmalarımız gülüşmelere, dahası, kahkahalara dönüşmüştü artık. Müthiş eğleniyorduk. Bir anda fındıklardan esinlenerek bir türkü bile tutturduk. "Yine yeşillendi fındık dalları."

Güle oynaya, şarkılar, türküler söyleye söyleye farkında bile olmadan, fındıklıktan çıkıp ana caddeye ulaşmıştık.

Bu cadde, çocukluğumun Ortasaray'ından yukarıya doğru uzanan yoldu. O zamanın Ortasaray'ı, bugünün Ortahisar'ıydı artık. Bu yol yine bizi gelmiş olduğumuz yere, yani Bahçecik semtinin merkezine götürüyordu. Daha yukarılara çıkacak olsak, şimdiki adı Beştaş olan, Kanlıga'yla kesişirdi yolumuz. Oysa biz o kadar yorulmuştuk ki oraya dek yürümeyi bırakın, bir adım dahi atacak gücümüz kalmamıştı. Neredeyse akşam da olmak üzereydi. Güneşe yine kızarak uzaklaşırken son ışıklarını dünyaya yolluyordu. Eskiden yerinde büyükçe bir havuzun

bulunduğu apartmanın önünde durarak kuzenlerimle vedalaşıp ertesi gün buluşmak üzere sözleşerek evlere dağıldık. O gün, sadece bir başlangıç yapmıştık. Daha çok ama çok yerler gezecektik.

Artık bir dikili ağacım yoktu ama dünyadaki tüm bitkileri kendim ekmişçesine, tüm ağaçları dikmişçesine doyun ve mutluydum.

SANATIN KADIN SESLERİ MAYIS 2026

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar kıymetli takipçilerimiz. Yazın sıcaklığını henüz hissetmeye başlamadığımız bu günlerde yine kadınların üretimlerinden sanat dünyasına yansıyanlara yer veriyoruz köşemizde.

Önce Başlıklar:

- Bedia Muvahhid Ödülü'nü Verit Ve Akkuş Paylaştı
- Angelina Jolie'nin Başrolde Oynadığı Psikolojik Dram 'Moda' Gösterime Girdi
- Yeni Kitap: Umut Penceresinden
- Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali Başlıyor: 23 Ülkeden 47 Film Gösterime Girecek
- 2. Ayşe Kulin Öykü Yarışması'nda Ödüller Sahiplerini Buldu
- Kadın Eserleri Kütüphanesi 36. Yılına Kutladı
- Tülay Özer Yaşamını Yitirdi

Bedia Muvahhid Ödülü'nü Verit Ve Akkuş Paylaştı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (İBBŞT) ile Türk Kadınlar Birliği (TKB) İstanbul Şubesi'nin Türk tiyatrosunun değerli kadın oyuncularını anmak ve genç kuşak sanatçıları desteklemek amacıyla düzenlediği 30. Bedia Muvahhid Ödülü 40. Genç Günler kapsamında 18 Mayıs akşamı Üsküdar Musahipzade Celal Sahnesi'nde törenle verildi. Uğurtan Atakan'ın yönettiği, Hümay Güldağ'ın sunduğu gecede genç oyuncular Elif Verit ve Gizem Akkuş geçen yıl bu ödülü alan oyuncular Seda Çavdar ve Yeliz Şatıroğlu ile TKB İstanbul Şubesi Başkanı Selma Durak'ın elinden ödülleri aldılar. Oyuncular bu ödülü almaktan duydukları büyük gurur ve heyecanı dile getiren konuşmalarında, daha uzun yıllar sahnede olmak istediklerini dile getirdiler. Bu ödülü düzenleyen ve layık gören herkese teşekkür ettiler.

Gecede İBBŞT Genel Sanat Yönetmeni Ayşegül İşsever tarafından, Bedia Muvahhid ve bugün aramızda olmayan pek çok oyuncuyla aynı sahneyi paylaşmış olan usta oyuncu Ani İpekkaya'ya da onur plaketi sunuldu. İpekkaya tiyatroya tutkuyla bağlı olduğunu dile getiren konuşmasında, “Tiyatro disiplindir. Disiplinsiz olamaz.” dedi. Tören, Gülsen Yavuzkal yönetiminde, piyanist Ceren Yadikar eşliğinde Uluslararası Koral İstanbul Korosu konseriyle sona erdi.

Angelina Jolie'nin Başrolde Oynadığı Psikolojik Dram ‘Moda’ Gösterime Girdi

Alice Winocour imzası taşıyan, Angelina Jolie, Anyier Anei, Elle Rumpf, Garance Marillier, Aurore Clément, Louis Garrel, Vincent Lindon'ın oynadığı, kadın dayanışmasına odaklanan Moda vizyonda.

Alice Winocour, kadınların içsel acılarını, yaralarını, fırtınalarını nasıl daha duygusal, hassas yansıtacağını herkesten daha iyi bilir. Kapalı ortamlarda boğuşan kadınları dramlarında (Augustine, Proxima, Revoir Paris) anlatan yönetmen bu kez yine tanımadığı bir ortama, lüks giyim dünyasına, “haute couture”e girer. Karşımızda ağır hasta, harap olmuş, yüksek topuklar yüzünden parmak uçları tahrip olmuş, dikiş iğneleriyle elleri delinmiş, hayal kırıklığına uğramış bedenler var. Winocour'un onlara bakışı hassas, içten, korumacıdır. Yoğun duygular dünyasında ince bir denge kurarak dolaşır, kadın kahramanlarının mahremiyetlerine girer. Moda sektöründe, kariyerlerinde, düşüncelerinde bir dönüm noktasına gelmiş bu kadınların yaşamlarından kesitler sunar. Bedenleri, yaraları iyileştirmek onun sinemasının merkezini oluşturur. Kadınların hikâyeleri iç içe geçer, gerçekle kurgu karışır. Mekânını ilk kez Winocour'a açan ünlü modaevi Chanel'in hiç reklamını yapmayan yönetmen açılış seansını modaevinin aynalarla kaplı merdivenlerinde başlatır. Dikiş çok sayıda metaforu içerir. Moda dıştan bakılınca görüntülerden, geçicilikten, kaostan oluşur. Haute couture moda haftasının tanıtım videosunu yönetmek için Amerikalı yönetmen-yapımcı Maxine Paris'e gelir, kocasından boşanıyordur, ergen kızı için endişelidir.

Sudan kökenli farmakoloji okumak isteyen genç siyahi manken Ada sektörün acımasız kurallarıyla yüzleşir. Bir çekimden öteki çekime koşan Angèle'in düşü yazar olmaktır. Açılış kostümünü yetiştirmek zorunda olan terzi Christine parmak uçları yaralı şekilde gece gündüz çalışmayı sürdürür. Bu telaş ve yoğunluk içinde Maxine hayatını sonsuza dek değiştirecek bir haber alır, göğüs kanseridir.

Farklı geçmişlerine karşın bu dört kadın arasında beklenmedik bir dayanışma gelişir. “Moda yakın zamanda hastalık yaşadığım için aciliyet duygusundan doğdu. Moda dünyasının toz pembe görüntüsünü sunmak istemedim. Angelina'yla birlikte kanserle ilgili deneyimlerimizi paylaşmak ve

kadınlara yalnız değilsiniz demek istedik. Angelina bir ikon, ikonun arkasındaki kadının hâlâ derin bir ruhu var. Kendi yolunu çizen, başkalarına benzemeye çalışmayan, kalıplara uymayan güçlü bir kadın” diyen Winocour, onunla çalışmaktan çok memnun. Siyahi manken Ada neredeyse kendisini oynar. Maxine’de etkileyici bir performansla Angelina Jolie zorlu kişisel operasyonunu yeniden canlandırır, anneannesini ve annesini kanserden kaybeden Jolie yüksek kanser riski olduğu için memelerini ve yumurtalıklarını aldırdı. Filmdeki tüm kadınlar izler, yaralar taşırlar ama güçlüdürler, kararlıdırlar.

Yeni Kitap: Umut Pencereden

İstanbul Tekel ve Gazete Bayileri Esnaf Odası Başkanı Ferihan Karasu, toplumda iz bırakan kadınların ilham verici hayat hikayelerini kaleme aldığı yeni eseri 'Umut Pencereden: Ezber Bozan Kadınlar' ile ikinci baskısı lansmanıyla okuyucularıyla buluştu. Bila Yayıncılık etiketiyle raflardaki yerini alan kitabın lansmanı, Beşiktaş'ta yirmi mayısta düzenlenen özel bir etkinlikle gerçekleştirildi. Lansman, siyasetten sanata, akademiden hak savunuculuğuna kadar pek çok önemli ismi bir araya getirdi. Türk Halk Müziği'nin güçlü sesi Belkıs Akkale, Toplumsal mücadelenin simge isimlerinden Emel Korkmaz, İnsan hakları savunucusu Şebnem Korur Fincancı, Gazeteci ve iletişimci Sedef Kabaş, Yazar ve siyasetçi Yaşar Seyman tanıtıma katıldılar. Kitapta; Ayla Algan, Canan Güllü, Nazan Moroğlu, Gülsüm Kav gibi toplumun farklı kesimlerinde "ezber bozan" ve duruşuyla ilham veren birçok kadının hikayesine yer veriliyor. İstanbul Tekel ve Gazete Bayileri Esnaf Odası Başkanlığı görevini de yürüten Ferihan Karasu, bu eseriyle kadınların dayanışma ruhunu ve mücadele azmini "umut" temasıyla harmanlıyor.

Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali Başlıyor: 23 Ülkeden 47 Film Gösterime Girecek

29. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali heyecanı 2 Haziran'da başlayacak. Festivale ilişkin basın açıklaması düzenlendi. Uçan Süpürge Vakfı Başkanı Ayşe Ürün Güner, 384 öğrencinin festivale gönüllü olmak için başvurduğunu ve 23 ülkeden 47 filmin gösterime gireceğini belirtti. Kadın yönetmenlerin filmlerinin görünür kılındığı bir festival olduklarını anımsatan Güner dünyadaki dördüncü kadın filmleri festivali olduklarını ifade etti. Öğrenci ve emekli biletlerinin 50 lira tam biletlerin 100 lira olacağını duyuran Güner, askıda bilet uygulamasının bu yıl da süreceğini açıkladı.

Festivale destek veren Mamak, Etimesgut ve Çankaya belediyelerinden temsilciler de programa katıldı. Program Koordinatörü Alin Taşçıyan filmlere ilişkin bilgiler verdi ve herkesi festivale davet etti. Kült Kavaklıdere Sineması ve Etimesgut Belediyesi 100. Yıl Cumhuriyet Kültür

Merkezi'nde gerekleŒecek festivalin aılıŒı 2 Haziran akŒamı Ankara Devlet Opera ve Balesi Sahnesi'nde yapılacaktır.

2. AyŒe Kulin yıkü YarıŒması'nda dller Sahiplerini Buldu

Türk edebiyatının usta kalemi AyŒe Kulin adına düzenlenen ‐Liseler Arası 2. AyŒe Kulin yıkü YarıŒması‐, genç yazar adaylarını bir araya getirdi. YarıŒmanın dl töreni, 27 Nisan 2026 Pazartesi günü, yazarın anılarını yaŒatan AyŒe Kulin Müzesi'ne ev sahipliği yapan TED İŒtambul Koleji'nde yapıldı. İlkokulu TED Ankara Koleji'nde okuyan Kulin, tören sırasında yaptığı konuŒmada duygularını ‐Tekrar ana kucağıma, ilk irfan yuvama döndüm‐ sözleriyle dile getirdi. Bu yıl yarıŒmanın seçici kurulu edebiyat dünyasının önemli isimlerinden oldu. Aytül Akal, Bige Güven Kızılay, Baki Ayhan Asiltürk, Can zoğuz, Mehmet Zaman Salıoğlu ve Œermin YaŒar'dan oluŒan jüri yeleri, eŒitli okullardan n elemeyi geçerek gelen zgn öyküler arasından dereceye girenleri belirlemede oldukça zorlandıklarını ifade etti. Yapılan değerlendirmeler sonucunda ödül listesi Œu Œekilde oluŒtu:

Birincilik: Elif Nisa Tanrıverdi (ŒiŒli Terakki Lisesi)

İkincilik: Ender IŒık Denizli (Erenköy IŒık Lisesi)

nclk: Defne GkŒ (DarŒŒafaka Lisesi)

TED İŒtambul Koleji ğrencileri arasında yapılan i yarıŒmada ise Arda Timuçin birinci, Defne Su lker ikinci ve Begüm Oğuz nc olma baŒarısını gösterdi. Törende genç yazarları heyecanlandıran bir müjde de paylaŒıldı. Jüri, bu yıl ve geçen yıl yüksek puan alan tüm öykülerin bir kitapta toplanarak yayımlanmasına karar verdiğini duyurdu.

Kadın Eserleri Kütüphanesi 36. Yılını Kutladı

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı, 36. Yildnmn 18 Nisan'da Balat'taki vakıf merkezinde kutladı. Etkinlikte vakfın 35 yıllık tarihini anlatan Arzu Karamani Pekin'in kaleme aldığı ‐Mor Bellek: Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın 35 Yıllık yks‐ (Ege Yay.) kitabının tanıtımı da yapıldı. Kuruculardan Füsun Ertuğ YaraŒ ve 2025-2027 dönemi yönetim kurulu yeleri Nilgün Kıvrıcık, Nevval Sevindi, Emine Hatun Gr, Selvi BaŒak ztrk konuŒmalarında Œirin Tekeli, Füsun Akatlı ve Jale Baysal'ı anarak, bilgi üreten ve paylaŒan bir merkez olarak planlanan vakfın kuruluşunu, gönüllü dayanıŒmasıyla bugüne kadar nasıl geldiğini anlattılar. Emek veren herkese teŒekkr ettiler. En kıdemli gönüllü Tülin Tankut ise, arkeolog, mimarlık tarihçisi yazar, yayıncı Pekin'in kitabının değerini ifade eden konuŒmasında Mor Bellek eserinin çok baŒarılı bir kurum tarihi alıŒması olduğunun altını çizdi. Tankut; ‐Yazar,

her şeyden önemlisi, kurumun işleyişine uyum sağlayan yaklaşımıyla Kütüphanedeki malzemeyi, belgeleri titizlikle inceleyerek, okurla paylaşmaya değer gördüğü ne varsa titizlikle ayırıştırıp kadınlara ait su yüzüne çıkmamış gerçekleri, tarihsel köklerine inerek, “toplumsal cinsiyet” kavramının sürekliliğine dikkat çekmektedir.” Dedi. Arzu Karamani Pekin ise, annesi seramik sanatçısı Ayfer Karamani sayesinde kuruculardan Aslı Davaz ile tanıştığını, kuruluşuna şahit olduğu vakfin tarihi Mor Belleği yazmanın kendisi için de çok önemli olduğunu anlattı. Ardından vakfin görsel arşivine bağışlanan fotoğraflardan Deniz Bozok ve Burçin Çıngay’ın hazırladığı “Kadın Hareketi Fotoğraflarından Seçmeler” kısa filmi gösterildi.

Tülay Özer Yaşamını Yitirdi

Sanatçı Tülay Özer'den acı haber geldi. Uzun süredir sağlık sorunları yaşayan Özer, bir mayısta 79 yaşında hayata veda etti. Peki, Tülay Özer kimdir? Tülay Özer,10 Aralık 1946, Kemaliye, Erzincan'da doğdu. Asıl mesleği muhasebecilik olan sanatçı profesyonel müzik kariyerine 1972 yılında başladı. Özer, İlk 45'liğini 1974'te "Gel Artık" - "Niye Çattın Kaşlarını" ismiyle çıkardı. 1975 yılı sanatçının çıkış yılı oldu ve aynı yılın başında Kent Plak etiketiyle yayınlanan "İkimiz Bir Fidanız - Son Ümit" 45'liği ile hızlı çıkış yaptı. İlk kez sahne aldığı İzmir Fuarı'nda bu başarısı karşılığında Altın Plak Ödülü aldı. Bu yılın sonlarında çıkardığı ikinci hit eseri olan "Deli Etme Beni Aşk" - Neden Ayrıldık" 45'liği ile 1976 yılına da damgasını vuran Tülay, bir ucu Anadolu pop akımına diğer ucu arabesk müziğe dayandırılan Esin Engin aranjeli şarkıları seslendirdi. Ağırlıklı olarak Hakkı Bulut ve Bora Ayanoğlu gibi bestecilerin Esin Engin aranjeli olan bu çizgideki şarkıları yeniden yorumladı. 1978'in sonunda, bu kez bir Sezen Aksu bestesi olan "Büklüm-Büklüm" teklisini 45'lik yaparak plak listelerinin zirvesine kuruldu. Özer iki mayısta Zincirlikuyu Camii'nde düzenlenen cenaze töreninin ardından Zincirlikuyu mezarlığında toprağa verildi. Törene, Tülay Özer'in oğlu Kamuran Hakan Rizeli, sanatçı Selami Şahin, Atilla Atasoy, Doktor Ender Saraç ile çok sayıda seveni katıldı. Zerin Özer ablası Tülay Özer'in cenazesine katılmak üzere aracıyla cami avlusuna geldi. Cenazede rahatsızlanan Zerrin Özer, cenaze namazına katılmadan evine dönmek zorunda kaldı. Tülay Özer'in oğlu Kamuran Hakan Rizeli, "Annem uzun süredir diyaliz hastasıydı. On seneye yaklaşmıştı. Onun vücuda verdiği bir yorgunluk vardı. Yıpratma vardı. 50 gündür de başka bir sebepten dolayı hastane sürecimiz vardı. Toparlıyor gibi umuyorduk iyiye gidiyordu durumu ama işte takdiri ilahi. Ani bir beyin kanaması oldu. Onun sonucu vücut dayanamadı ve vefat etti. Pandemi süreciyle birlikte annem Marmaris'te yalnız yaşıyordu, ben yanıma gel dedim. Son 5-6 senedir birlikte yaşıyorduk. Tüm sevenlerine teşekkür ederim" dedi.

Gelecek sayımızda sanata ve kadına dair ne varsa sizlerle paylaşmak üzere, umutla kalın.

22.05.2026

SİZ HİÇ ARAP YASEMİNİ KOKLADINIZ MI?

YAZAN: Ebru BOZCUK

Ebrubozcuk@hotmail.com

Sabah yürüyüşü dönüşünde, bir kaç dal Arap Yasemini ve begonvil toplayıp, başucumdaki küçük vazolara ısıyorum.

Kendini bir hayli hissettirmeye başlayan yaz esintilerine eşlik eden tül perdeler, onların kokusunu bana öyle güzel getiriyor ki, gizlice gülümseyerek anın içine saklanmak istiyorum. Malumunuz dışarıdaki sesler öyle acımasız, öyle adaletsiz ki bu hal bir nevi içe dönme terapisi adeta.

Ruhsal bir yorgunluk her tarafı sarmış vaziyette...

Biraz durmak, kendi kabuğunuza çekilmek istersiniz. Bir anaforun içinden çıkıp

"Bir gün yerleşebilir miyim ki buralara" dediğiniz yerdesinizdir belki ve bu hal bile ruhunuzu hamaklara yatırmak için geçerli bir sebep oluverir.

YAZ rehaveti ne çok şeyi hatırlatır insana esasında ...

Mesela;

☉Palmiyelerin hışırtısı, balkondaki saksıdan gelen fesleğen kokusu

☉Herkes derin uykudayken yürüyüşe çıkıp denizi selamlamak, Okaliptüs ağaçlarına sarılmak

☉Zakkumların bile bir kokusu olduğunu duymak, meyveye durmuş portakal ağacını şefkatle selamlamak

☉Etrafta kimsenin olmadığını kontrol ettikten sonra, kulaklığında çalan müziğin ritmine uyup, dans ederek yürümek

☉Tanımadığın insanlarla günaydınlaşmak

☉Dallara yürümüş zeytinin yeşilinden umutlanmak

☉Bu dünyayı iyi insanların kurtaracağını düşünmek, birilerinin kalbine iyi gelmek . (Yük olma işini o kadar çok insan yapıyor ki bu arada... 🤔)

☉Sabahları, kırmızı tarla domatesinin üstüne zeytinyağı ve kekik koyup, güzel bir Ezine peyniri, yeşil zeytin ve anne reçelleriyle kahvaltı yapmak

☉Patlıcan közlemesi, soğuk bir karpuz

☉Umuda sarılmak, dilin iyi şeyler söylemesi, kalbin iyilikle atması, affedebilmek

☉Teknelerini yaza hazırlayanlar

☉İyi şeyleri çoğaltmak, parlatmak

☉Beyaz uçuş uçuş elbiseler, parmak arası terlikler, hasır çantalar, deniz tuzuyla ıslanmış saçlar

☉Yaşamın tam ortasında olup, olanla yetinebilmek

Her gün yaşadığım bu rutini incelikle düşünüyorum . Sevinecek şeyler arayınca ne çok mutluluk, ne çok şükür olduğunu görüyorsun.

Tüm bunlar kendine ve hayata "SENİ SEVİYORUM" mesajıdır esasında ...

Yoksa HAYAT NEDİR Kİ? İstedğin kadar endişelen, düşün, kaygılan.

Düşünerek neyi halledebildik ki bu güne kadar?... Olan oluyor, giden gidiyor.

Bütün mesele bu sürecin içinden bizim nasıl çıktığımız.

İYİ MİYİM, MUTLU MUYUM, NEYİ İSTİYORUM, NEYİ YAŞIYORUM diye soruyor muyuz kendimize?

Başımızı gökyüzüne kaldırıyor muyuz hiç? BU DA GEÇER diyebiliyor muyuz?

Yoksa nedir ki, Mayıs da geçer, ardından Haziran eteklerini toplar, sonra Eylül de geliverir.

Siz nasılsınız, bana onu söyleyin...

Mesela siz hiç Arap yasemini kokladınız mı ya da en son ne zaman "Olmasa da olur" dediniz?

Her şeye rağmen YAZ gibi bir mevsimi olan bu dünyada yaşamak çok güzel...

Yeter ki kalpler ferah, diller latif, muhabbetimiz bol olsun.

En mühimi de sol yanımız iyilik ve umutla çarpsın.

O zaman İYİ YAZLAR olsun diyelim .

Günün sorusu: Siz hiç Arap yasemini kokladınız mı?

BU GÜN NE YİYELİM

BURMA BAKLAVA

YAZAN: Rahime SÖYLEMEZ

soylemezzrahime35@gmail.com

Merhaba sevgili okurlar,

Hazır yufkayla çıtır çıtır burma baklava tarifi paylaşacağım. Ramazan Bayramı'nda yaptım. Misafirlerimiz çok beğendi. Bu nefis tarifi sizlerle de paylaşmak istedim.

Hazırlanışı:

İlk önce şerbetini hazırlıyoruz. Şerbet soğuk, tatlı sıcak olacak. 4 su bardağı toz şekeri ve 4 su bardağı suyu uygun bir tencereye alıyoruz, karıştırıyoruz. Bir dilim limon ekliyoruz. Şerbeti 15-20 dakika kaynatıyoruz. Kaynayan şerbeti soğuması için bir kenara alıyoruz.

250 gram tereyağını uygun bir tavaya alıyoruz. Ocağı açıyoruz. Kısık ateşte tereyağını yavaş yavaş eritiyoruz. Tereyağı eridikten sonra ocağı kapatıyoruz. Bir çay bardağı sıvı yağ ekleyip karıştırıyoruz.

Baklavalık yufkadan bir tane alıyoruz. Geride kalan yufkaların üzerini nemli bir bezle kapatıyoruz. Ben bezi daha önceden ıslattım ve suyunu güzelce sıktım. Her yufka alışımızda üzerini kapatıyoruz. Çünkü baklavalık yufka çabuk kuruyor.

Yufkayı tezgâhın üzerine serdikten sonra tereyağı ve sıvı yağ karışımını fırçayla her tarafına gelecek şekilde sürüyoruz. İkinci yufkayı seriyoruz, tekrar yağ sürüyoruz. Küçültülmüş ceviz serpiyoruz. Ben cevizi tamamen toz haline getirmediğim, biraz dişe gelir şekilde hazırladım.

Cevizi serptikten sonra yufkanın uzun olan kısmının ucuna ince bir oklava yerleştiriyoruz. Rulo şeklinde yufkayı oklavaya sarıyoruz. Sardıktan sonra iki kenarından yavaş yavaş iterek yufkayı ortada büzleştiriyoruz. Bu şekilde burma baklava şekli vermiş oluyoruz. Oklavayı yavaşça çıkartıyoruz. Çok kolay bir şekilde çıkıyor.

Bu tarifte toplam 20 adet baklavalık yufka kullandım. Tepsinin dibini yağlayıp baklavaları diziyoruz. Baklavayı hazırladıktan sonra iki parmak genişliğinde keskin bir bıçakla kesiyoruz. Üzerine tereyağı ve sıvı yağ karışımından bolca sürüyoruz. Ben yağı sürdükten sonra tencerenin dibinde kalan yağı da üzerine gezdirdim.

170 derecede önceden ısıtılmış fırında kontrollü bir şekilde pişiriyoruz. Düşük ısıda pişiriyoruz ki içi yavaş yavaş güzelce pişsin. İç kısmı iyi pişmezse şerbet döküldüğünde çıtır olmaz, yumuşar.

Baklava piştikten sonra soğuk şerbeti üzerine döküyoruz. Üzerini kapatıp birkaç saat dinlendiriyoruz.

Afiyet olsun.

Keyifli okumalar, kolay gelsin.

MEMLEKETTEN KADIN HİKAYELERİ -2-

YAZAN: Kıvanç HALDIZ

kivanceeyiz@gmail.com

Merhaba değerli okurlarım, Anadolu'nun cefakâr kadınlarının gün yüzüne çıkmayan, aman el duymasın diye diye gizlenen ve sonsuz acılar bırakarak biten hikayeleri...

Her biri adeta bir roman olan gizli kalmış dramların acılı kadınları ya öldürüldüğünde fark edilir ya da acılarıyla yaşamadan sessiz sedasız yaşamadan ölür giderler.

Peki kadınların mutluluklarının cellatları kimdir?

Kimdir onların hayatlarını karartan?

Kimdir düşlerini kan kırmızı ölüme çalan?

Kimdir pişirdiği yemeği, kurduğu sofrayı darmadağın eden?

Kimdir başını yasladığında huzur aradığı omzun ömrünü bitiren sahibi?

Kimdir henüz çocukken onu kadın yapan, ana yapan?

Kimdir gözlerinden sevgi, ellerinden şefkat beklenirken şiddet ve acı veren?

Kimdir sadakat beklerken ihanet eden?

Kimdir eşindir hem döver hem sever diyen?

Kimdir her yaptığı çirkinliğe 'elinin kiridir' diyen?

Kimdir gönlünü, tüm umudunu kırıp, ömrünü çalan?

Kimdir? Kimdir? Kimdir?

...

Aslında her kadın ya kendi katilini doğurur ya kendini sultan yapacak adamı.

Biliyor musunuz bir ata sözü vardır ki tam da bu konuya cuk oturur. Başka söze gerek yok. Nedir bu kıymetli söz?

BEŞİĞİ SALLAYAN EL DÜNYAYI DA SALLAR...

Yani kadın doğurur, kadın besler büyütür, kadın öğretir, kadın yetiştirir. Çocukken aşırı şımartıp yüzsüz, şefkatsiz erkek evlatla böbürlenilir. Her şeye izin verilir, her şeye hakkı varmış gibi davranmasına göz yumulur. Peki sonra ne olur? Ergenlik döneminde asilikler başlar, ergenliktendir denir tüm başkaldırıları, taşkınlıkları. Gitgide anne babasının kontrol edemediği hoyrat, asi bir delikanlı olur. Bu sefer aman evlendirelim de durulsun denir. Bir anne kuzusu körpe bir çiçek gibi eş bulunur. Güzel olmalı, becerikli olmalı ki; ana babasının zapt edemediği delifişek oğul sanki birden uysal, şefkatli bir aile reisi olması beklenir. Derken narsist yetişen bu sözde adamlar can yakmaya başlar. Aldatır, döver, içer ama evde yaprak oynamasın ister. Dayanamayıp yolunu ayırmak isteyen kadınlar için daha büyük bir kâbus başlar. Kimi boşanmaz, kimi boşandıktan sonra da rahat bırakmaz. Ya bir sokak ortasında ya özür dilemek bahanesiyle geldiğinde kuş gibi canını alır kadının. Ya paçayı kurtarmak için namus meselesi der az ceza alırlar. Ya tahrik etti kendimi kaybettim derler. Ömrünün baharında solup giden çiçekler gibidirler. Memleketinde öldürülen bilmem kaçınıcı kadındır, yani bir sayıdan ibarettir bundan sonraki hikayesi...

Bir de evlerinde yaşıyan ölüer gibi ömür tüketen ruhları öldürölmüş, bedenleri yaşıyan nice çileli kadınlar var hiç kimsenin haberi olmayan. Sessiz sedasız yaşarlar acılarını.

Değerli anneler erkek ya da kız fark etmez ahlaklı, vicdanlı, adil ve sevgi dolu evlatlar yetiştirin. Ayrıcalık tanımadan, sağlam karakterli, hükmeden değil, sarıp sarmalayan, şefkatli insanlar yetiştirin. Gelecekte ne siz ağlayın ne başka anneler ağlasın. Her şey kadınların, annelerin elinde bunu hiç unutmayın. Sizin adam edemediğiniz çocuklarınızı kimse adam edemez. Kimsenin günahına girmeyin.

UNUTMAYIN Kİ BEŞİĞİ SALLAYAN EL DÜNYAYI SALLAR. GÜZEL YÜREKLİ, SEVGİ VE SAYGIYI BİLEN İNSANLAR YETİŞTİRİN!

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Öykü

KUVVETLE MUHTEMEL

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

Işık zinciri olmuş kent akşamlarından birinde, hayatın keskin ve değişmez çizgilerine ayak uydurmaya çalışan insan silüetleri zora sokuyor iyi niyetli hayal dünyamı. Üstüme-üstüme sanki bile isteye yürüyen kalabalık... Aklımı karıştırıyor bu sıradanlık, boynuma dolanıyor tuhaf karmaşa. Neyim ben, deli mi? Deli değilsem de delirmeye başlıyorum kuvvetle muhtemel. Çoğunlukla yazmak istiyorum; bir yanım da yatmak istiyor öyle sessizce, hiç kımıldamadan, ölü gibi... Habire sol tarafıma doğru uzanıyorum ve fetüs duruşundayım. Ne bunun adı? İçer kapanmak mı yoksa sadece yalnızlara mı özgü bu duruş?

Aklıma urne kapları geliyor; hani antik çağda ölüerin içine yerleştirildiği büyük ölçekli çömlekler. Aslında ölüünüzün yakılması daha iyi; küllerinizi bir rafa koyarlar, orada öylece durursunuz gri gri! Ta ki gelip de biri sizi üförene dek... Ya da çömlek düşüp kırılana kadar... Tıpkı cam kırıklarının kaburgalarımaya battığı gibi dağılır gider. Sonrası havaya karışıp ayakaltı bir yerlere inmek. İşte bu yüzden delirdiğimi düşünüyorum. Deli olmanın bir sakıncası yok ki. Kimsenin ciddiye almadığı özgürler topluluğudur deliler, onları hep sevmişimdir. Sorumsuz ve sorunsuz, hep baharın yaşandığı yanılısız bir hayat... Kış yok onlara, çünkü soğuk sıcak algıları yitmiş...

Uyutamıyorum zihnimi, unutamıyorum kendimi. Hayatın neresinde durduğumu, hatta bazen duramayıp tepetaklak olduğumu unutamıyor ve unutamadığım için de şimdi burada böylece yazmaya başlıyorum. İlk kez kendimi yazıyorum, uydurma karakterleri araya serpiştirmeden. Hayal dünyamı işe karıştırmadan öyle alelade, dümdüz yazıyorum. Kalabalık insan girifti boynuma

sarıyor sanki. Geçer mi bu sancılar, iyileşir mi ruhumun veremi? Nasıl ayağa kalkar göğsümdeki küçük kız, ağlamayı ne zaman bırakır? Zamanın yasını tutmak o küçük kız çocuğuna mı kaldı? Dünya yıkıldı da altında o mu kaldı?

Birazdan anlar durumu, bana da anlatır psikolog. Bir ömrü bir çırpıda anlamaz kuvvetle muhtemel ama vardır onun da kendince yöntemleri. İnsan ruhu oyun hamuru gibi; her insanın rengi farklı, dokunmak, yoğurmak, yeniden şekil vermek de ayrı marifet tabii. Kimsenin görmediği, sadece benim bildiğim bir tasma var boynumda; ipi kimin elinde bilemiyorum. İç içe geçmiş ve sıkışmış iki kristal kadehi kırmadan ayırmaya çalışıyorum ama mutlaka kırılacak ya da çatlayacak; birinden biri... Ben de "çatladı artık, kullanılmaz" diye çöpe atacağım hiç düşünmeden. Ömrü bitmiş iki kadehten biri gidip diğeri tek kalacak ben gibi ve binlerce şiir geçecek kafamdan, kırık cam parçaları elime batarken her zaman olduğu gibi. Bir kısmını yine notlarım yazacağım kuvvetle muhtemel. Çırpınıyorum eskiden olduğu gibi. Yoruluyorum son zamanlarını yaşayan yıldı atları gibi. Son zamanları... Nereden biliniz ki hangi zaman son, hangisi başlangıç?

Yorulmuşum! Sanki bin yılın yük işçisiyim, bir nevi piramit işçisi. Duvarları örüp bitirirken çıkış yolunu kapatmak zorunda kalan, firavuna mezar hazırlarken kendini de ölüme terk eden o işçiler gibiyim. Ölümü örüyor, eveleyip geveliyorum hayatı. Bile isteye yürüyorum en bilindik sona ve işin garip tarafı, zerrece korku yok ne içimde ne o küstah gülüşümde. Meydan okumayı sever gibi; arsız, yüzsüz, katır semerine iliştilmiş kirli saçlı çingene çocukları misali gülümsüyorum işte. Ne bunun adı? Yorgunluk, bıkkınlık yahut yaşamak mı? Yaşamak! Kuvvetle muhtemel.

Unutamıyorum dedim ya, neyi unutamıyorum? "Kuvvetle muhtemel" lafını sıkça kullanan biri vardı. Olmadık şeylere kafa yorardık birlikte; bir sürü detay, binlerce plan, ardı arkası kesilmeyen yargılara varırdık ve biz her şeyin en iyisini bilirdik onunla.

En çok aklımda kalan ve bilinçaltıma yapışan şeyden sıyrılmayı çok isterdim. Neydi o gümbürtü? Sanki tepemize uçak düşmüştü. Biz onunla konuşurken yaşlı kadının salon camını balyoz gibi indirmesiydi.

Camlar kırıldı!

Normali aşmış sıcaklığı ile haziran sonunda yerle bir olmaya başlamıştı bizim müthiş aşk. Hayalini kurduğumuz, yaşamayı planladığımız binlerce gün... Nasıl bir evde otururuz, kahvaltı tabaklarımız ne renk olur, hatta çatal kaşıklarımızın sapları bile seramikten olurdu; deseni ise mor çiçekliydi. Orta yaşın iki insanı, liseliler gibi böyle masum hayaller kurabiliyordu, aferindi bize. Ama neydi o yaşlı kadındaki azgınca intikam duygusu? Böyle hiddeti kimsede duymamıştım daha önce. İçim simsiyahtı o cam kırıkları arasında.

Geçmişti yaşlarımız birçok şeyi paylaşmak için. Çünkü çok geç karşılaştırmıştı bizi hayat; aslında hiç olmamalıydı o karşılaşma. "Oldu bir kere," dedik başladık ama ne başlamak... İki insan

birbirini böyle insanüstü sever mi? Telepati, empati, tutku, sevgi... Yani aşk için vitamin değeri yüksek her gıdamız vardı... Eksik yoktu, keşke olsaydı. Kavga da çoktu, dedim ya eksikimiz yoktu.

Kadın, tartışmasız önemli bir varlık sebebidir bir erkek için. Çetrefilli, zor meseledir kadın dediğin. Ruhu, bedeni, nefesi ve nefsi birbirine karışmaya görsün ya da barışmasın; ne kendiyle ne çevreyle... İşte o zaman kıyametin büyüğü kopar. Camı pencereyi indiren, doksan yaşına merdiven dayamış bir anne. Tek çocuğunu kırkına doğru kucağına almış. Hani tek diye de çok kıymetli büyütmemiş. Daha ilkokula giden çocuk için banyoya ince bir meşe sopası yerleştirilmişti ki terbiye ve tedavi şekli ta o günden dayak olup ev müfredatına girmişti bile.

Çocuk kuvvetle muhtemel zeki ve akıllı; çünkü ortaokulu bitirir bitirmez evden kurtulmak için adı ünlü, puanı yüksek bir askeri liseyi kazanıp ailesinden uzakta yatılı askeri eğitime başlamış. Annenin duygusal ve fiziki şiddeti, babanın umursamaz ve rahat halleri bitmemiş tabii ama bir süre, hiç değilse ergenliği boyunca o genç insan kendi yaşamını şekillendirmeye karar verir. Askeri yaşam başlı başına zor ve zorlayıcı; bir de yüzü gülümsemeye hiç tanışmamış dünyanın en negatif ve nefret dolu insanı da annesi olunca, bu terkipten normal ve hümanist bir insan çıkamaz elbette. Nasıl çıksın? Akademi biter; çakı gibi, yeni yetme, hayata umutla bakan genç subayın o ara babası ölür. "Anne yalnız kalmasın" klasiği ve sonrasında birlikte yaşam başlar. Fecaat mi cihat mı işte kıyamet orada başlar.

Camlar kırıldı!

Demokles'in kılıcı olmuş dokuz ay on gün anne karnında taşıma işi. Anneliği köle tüccarlığına çeviren kimi kadınları da anlamak mümkün değil bu bakış açısından:

"Karnımda taşıdım, doğurdum, büyüttüm; ömrümün sonuna dek kölemsin. Beni taşımak, her dediğimi yapmak, her hakaretime, lüzumlu lüzumsuz her hareketime katlanmak zorundasın. Zulümse zulüm çekeceksin; cennetin de benim, cehennemin de. Ben varım, en büyük gerçeğin benim; hayatında benden başka kadın olamaz. Niye olsun ki? Yemekten tut ütünün bile en iyisini ben yaparım. İç çamaşırlarını ütülüyorum, eski pantolonlarını kesip sana şortlar dikiyorum. 25 yıldır ikimiz baş başa tatillere gidiyoruz; yılbaşı, doğum günü ve bayramlar da dahil daima birlikte kutluyoruz. Annen yanında, yamacında, yanı başında... Daha ne istiyorsun sen? Bak, sen odandayken kapımı kapatmana izin vermiyorum ki başına bir şey gelirse hemen yanında, başucunda olabileyim diye. Gerçi bazen gece sessizce süzülüp başucuna oturuyorum, sen görmüyorsun; birkaç kez mastürbasyon yapışını izledim, çok üzdün beni, ayıp şeyler yapıyorsun, yine de sana sesimi çıkarmıyorum. Çarşıya, pazara, markete her yere birlikte gitmemizin nedeni de seni kötülüklerden korumak. Orduevlerinde, otellerde aynı odadayız, öyle ya! Hiç ayrılır mı ana evladından? Yaşın 50'yi geçti ama gözümde 5 yaşındaki o beceriksiz, iş bilmez, korkak ve ürkek minik oğlan çocuğusun. 3-4 yılda bir evin tüm eşyasını değiştirmem, seni onca borcun altına sokmamın nedeni

de sana iş öğretmek. Çünkü aptalsın ve maazallah ben ölsem sen hiçbir işi beceremez, ortada kalırsın. Seni kimselere layık görüp evlendirmedim bugüne kadar, evlendirmeyeceğim de. Çünkü bu dünyada senin karşına çıkan tüm kadınlar fahişe; hepsi paranın peşinde, seni kandırmak için türlü tuzaklar kurmuşlar, ben olmasam yanıydın. Mal mülk dediğim de iki ev bir de maaş ama olsun; bütün kadınlar aç, hepsi sırtlan olmuş seni yeme derdindeler. Ee, benim bulduklarımı da sen beğenmedin ki sen zaten bulamazdın çünkü aptalsın, insandan anlamazsın. Geçmişte bozduğun nişanın, direktten dönmüş sayısız evlilik girişimin, bitirdiğin birçok ilişkinin inan benim inadıyla ve hasta ruhumla ilgisi yok. Orduevlerinde, tatillerimizde, askeri kamplarda hep ikimiz baş başaydık. Subay olduğun halde bizi hiçbir ilde askeri lojmanlara almadılar, yani lojman hakkımızı kullanamadık. Bu durumun, bir toplantıda merkez komutanının eşine hakaret ettiğim için davalık olduğumla da ilgisi yok tabii. Ne davaydı; yıllarca askeriyede adımız çıktı ana oğul. Bize geçimsiz dediler, iftiraya bak, hepsi senin yüzünden. Benim senin hayatına ne müdahalem oldu ne de kaderini çizmeye çalıştım; yaptığım şey sana 9 ay 10 günün kira bedelini ödetmek. Hayatıyla ödetmek...” Kuvvetle muhtemeldi tüm bunları sineye çekmek.

Bu arada bir hayatın camları kırıldı!

Karanlıkta yazmayı seviyorum, akşam keşmekeşliği benden uzak olsun. Kente yüksek bir binanın 16. katından bakıyorum. Trafik düğün gibi; yön aynı, insanlar aynı ama karmaşa var. Birkaç zaman önce epey bir süre yüksek yerler bana intiharı çağrıştırmıştı. Unutmadığım günler... Ölmek istiyordum. Sakat kalma ihtimalim olmadan öyle sessizce, acısı en az olan bir ölüm... Vurdumduymaz bir ölüm... Ölüm işte; kurtuluş, sabit bir mekân, dönmeden uyku hâli... Dünyada işim yoktu ki benim, kalmamıştı. Her şey birbirine girmiş, tüm olaylar birikmiş; birini çözmeden diğeri atlı gibi gelen sorunlara benim çözümlerim yaya kalmış ve hiç unutamadığım o ses: Yine camlar kırıldı!

Ağlıyordu görüntülü konuşmamızda; koskoca adam çocuk gibi ağlıyordu ve belli ki yine azar işitmişti anneden kuvvetle muhtemel.

"İstemiyor seni annem, aslında benim mutlu olmamı istemiyor. 'Ben senin neyine yetmiyorum, bu evlenme işi de nereden çıktı, hani sen yalnız ölecektin, bana söz vermiştin, söz!!! Nereden buldun yine, hangi ara! Ölsem de kurtulsam bari, huzurevine yatır beni, orada öleyim, herkes bizi konuşsun, annesini evden attı bir kaltak uğruna desinler,' dedi annem. Hiç tanımadığı, hatta yüzünü görmediği, adını bilmediği birine rahatlıkla kaltak ve orospu diyebiliyor benim annem..." Bunları anlatırken yağmur gibi de indiriyordu gözlerinden.

"Kanım dondu" derlerdi de anlamazdım; o an kanım dondu. Kalbim durdu, yeniden çalıştı sanki. Beynimin arkasında cam sesi... Yüzüm kıpkırmızı, ellerim buz kesti haziranın ortasında. Ağlayamadım, öylece kaldım. Hani ne desem, nereden tutsam da lafı nasıl çevirsem? Ne denirdi ki

o an, şaşırıdım; sanki dilim tutuldu. Konuşsam söyleyeceğim lafı bulamıyorum ve onun karşısında gaf yapmam an meselesi. Her kelitem laboratuvar ortamında inceleniyordu maalesef. Kısık ve korkmuş bir sesle, küçük sözcüklerle, gönülsüzce, "Bitirelim o zaman, böyle, bu şekilde yapamayız," dedim. Bunu derken de içimde koca bir kartal pençesini ciğerime batırmış, diğer pençesi de kalbimde kan olukları açmış... Aldığım cevap enteresandı:

"Neden bitirelim dedin, başka biri mi var aklında? Bunca zaman (üç ay) benimle oyun mu oynadın?"

"Annen duruma tepkili, hatta evi terk etmeye kalktı; ne söylemem gerektiğini bilemedim."

"Şimdi de annemi mi bahane ediyorsun? Sen benim anamdan ne istiyorsun?..."

Ağlayamadım bile. Günlerce izaha çalıştım ama başaramadım. Duruma gelen bu yorum ve annesi, geri kalan birkaç ayda ilişkimizi kapladı. Haftanın üç günü ikimizin kavgası; uyku saatleri dışında annesinin tüm dünya ve oğlu ile dolayısıyla da benimle kavgası tam gaz devam etti.

Camlar kırılmaya devam!...

İşin, ilişkinin ve en beteri de bizim kallavi aşkın sonu karanlıktı kuvvetle muhtemel.

Bazen sık sık sona geldiğimi düşünüyorum. "İşte ölmenin tam sırası," diyorum. Bu ne şimdi? Annelerinden oğul mu dileneceğim? Kız kardeşlerinden ağabey mi? Kızlarından babalarını mı? Hayatım boyunca sevdiğim adamları, kan bağıyla da bağlı olsalar "O daima benim, bana ait," diyen hiç tanımadığım kadınlardan mı dileneceğim? Ne bu, bir yarış mı? Yokluk, yoksulluk mu? Kimsesizlik, gariplik mi? Dönüp dolaşıp geldiğim nokta bu mu? Onca aşk, onca sevgi, yere göğe sığdıramadığım sevgili ve yarım kalmış, öksüz bırakılmış onca sevmeler...

Böyle olmamalıydı, olmamalı. Hayatımın kurulumunda, sevdiğim insanların hayatımdaki yerinde ve tasarımında bir terslik var, bir sorun hissediyorum. "Sizin olsun buyurun," deyip kapıyı çarpmaktan yoruldum. Kimse yerini bilmedi; oğlunun hayatındaki yerini, babanın ve ağabeyinin hayatındaki yerini saptırmışlar. Bir erkeğin bir eşe, bir sevgiliye, yani bir kadına; sevmeye, sevmeye ihtiyacı olduğunu neden tasavvur edemiyor bazı kadınlar? Oğlun seninle yemek yiyebilir ama sevişemez, bunu neden idrak edemiyorsun? "Herkes yerine geçer, her şeyin oluruz" demek istiyorlar davranışlarıyla. Buyurun olun; işte oğlunuz, işte babanız, ağabeyiniz... Mutlu edin her alanda.

Cam ne ki, canlar kırılıyor her gidişte.

Şehrin ışıkları devam ediyor, trafik rahatladı, otoparklar tenhalaşmaya başladı. Yarasa ruhlu yazarlara böyle sakin vakitlerde gün doğar. Işık olsun ama benden uzakta; karanlığımı aydınlatmasın ben istemedikçe. Yanılmaktan korkmak mı bunun adı? Aydınlık gelip geçici, ben karanlığı bilirim. İnce tüllerden süzülen gün ışıklarını sevmez oldum, hele kış aylarında... İçime soğuk değerken dalga geçer gibi gözümün ortasına kandırıkçı gün ışığının gelmesi sanki ilhamımı

kovalıyor. "Bunca meze bolluğunda ayyaş olunmaz mı?" derdi eski bir tanıdığım. Bunca yaşanmışlıkla öyle çarçabuk kaçır mı ilham dediğin? Benim derdim geçici heveslerle, uçucu mutluluklarla... Varsın karanlık bana kalsın, hiç olmazsa kalıcı bildiğim bir şey de benim olsun. Husumetim ne aydınlıkla ne karanlıkla... Adımı dünyaya ilk yazanın kırılmış kalemi... O kalem bu hayatı bana yazmamalıydı. Benim asıl anlamadığım, Tanrı'nın üzerime oynadığı oyunları kuvvetle muhtemel. Yani büyük ihtimal, yani büyük olasılık... Olabilmesi güçlü ve yüksek olasılık... Ama ben bu laf kalıbını Arapça hâliyle severim. Daha ağır, oturaklı ve ardından çok önemli laflar edilecek, hayati kararlar açıklanacak gibi: "Kuvvetle muhtemel."...

Ağustos ortalarını hatırlıyorum; aklıma geçmiş takılmış yine. Adı geçmiş ama kendi benden geçememiş geçmiş... Çok sıcaktı hava, nem de nasıl yüksek... Yaşlı kadının en son buzdolabının çekmecesini kırdığı günün sesi kulaklarımda; çok korkmuştum irkildiğimden, kalbim sıkışmıştı. Sığ bir homurtu sonrası uğultu... Duyar duymaz kapatırdım telefonu. Ana oğul birbirine giredursun, mutfağa daldım kahve yapmak için. Tedirgin bekleyişin sonu mesajlarla devam ederdi. Hep kavga, hep şikâyet... Mevzular saçma ama eriyip giden benim sağlığım ve o güzelim zamanım. Nasıl derin bir can sıkıntısı, nasıl acı bir keder... Ölmeye bahane arar olmuştum.

Ayrılmak istesem aldatmakla suçlanıyordum, birleşelim desem annesi izin vermiyordu. Altı ayda üç kez buluştuk, üçer kez akşam yemeği yedik. Annesi kredi kartı ekstrelerinden takibe almış, hesaba kitaba çekmiş oğlunu; tabii sonunda fatura yine bana kesilmiş. Kavga, kıyamet, camlar kırıldı!

Benim büyük beklentilerim yoktu, hiç olmadı. Birini seveyim, o da beni sevsin, mutlu olalım... Ne divane hayalmiş, çok geç anladım. İnsan neden bu denli saf olur? Birinden ders almaz, diğerinde de aynı şey olur, neden?... O bunalımlı ağustos akşamı yine hangi suçu işlediğimi tam olarak bilemeden, maddeler hâlinde yazılmış 5 ayrı mesajla ana oğul tarafından terk edildim. Ölüm daha kolaydı çünkü bir gün hepimiz ölecektik, borcu ödeyip kurtulacaktık. Bu kadar hakaretin, bunca iftira ve ölümlü tehdidin nedeni ne olabilirdi diye aylarca düşündüm. Adli kayıtlardan öğrendim ki ana oğulun bu ilk vakası değilmiş. Bu ve benzeri beş ayrı şikâyetten kesinleşmemiş hapis cezası varmış bizim subayın.

Meşe sopasıyla banyoda çocuk dövmek doğru bir terbiye yöntemi değilmiş kuvvetle muhtemel. "Aşkından öldüm bittim, beni bırakırsan yaşayamam ölürüm, seni görmeyeceksem öleyim daha iyi," gibi destansı sözler külliyen yalanmış yine kuvvetle muhtemel.

Kim olduğunu unutmuş, hayatı yeme içme uyuma ve ara sıra içgüdüsel seks yapma gerekliliğinden öteye götüremeyen insan yığınları kent caddelerine döküldü yine. Akşam kalabalığının ses kabalığına dönüştüğü saatler... 38 katlı binanın 16. katında camlar tavandan yere

kadar, boylu boyunca. Çoğu için normal cam işte ama benim için geçmişteki gümbürtü: Camlar kırıldı!

Devam ededursun mevsimler; aylardan aralık ve keskin, ağızdan girince ciğeri kavuran, eskiden kalma bir soğuk... İçimde bir yalnızlık, ardı arkası kesilmeyen bir kaçış isteği. Yaşadıklarımı bavul almaz, eve bırakırım; sanırım dönüşte de kaldığım yerden devam ederim. Neden ederim ki? "Bırakayım kalsın yaşadığı yerde," diyor aklım ama ruhum unutamıyor acıyı; yaşıyor, acıtıyor çünkü en çok o ezildi onca cam kırığının altında. Eskiden "çorbanın tuzu eksik olmuş" deseler ağlardım; hem nasıl ağlamak, gözlerim balon balığı olana kadar... Sonra deliksiz uyurdum. Şimdi istesem de ağlayamıyorum; haliyle uykular da bol delikli, hatta delik değişik. Psikolog ziyaretlerim haftada iki gün. "Üç güne mi çıkarsak?" diye sorayım dedim ama beş gün olsa da bence benden umut yok. Neden diye sorsa biri, şöyle bir yanıt yeter de artar bile:

"Bu hâlleriniz hep o cam kırıkları yüzünden ve anlaşılan o kırıklar canınıza sıçramış kuvvetle muhtemel."

Aralık 2021

Ankara

UMUTSUZ OLMAYIN DOSTLAR!

Yazan:Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Mutlu yaşamak için doğanın keyfini çıkarmayı bilmelisiniz. Özellikle sabahın erken saatlerinde, doğa kirletici, hayvan tekmeleyici, tat kaçırıcı bazı insanlar sokaklara dağılmadan, kara dumanları savuran, gürültüleriyle sizi serseme çeviren araçlar yollara dökülmeden siz yollara düşün ne olur.!

Ben öyle yaparım. Doğanın, en saf, temiz saatinde atarım kendimi sokağa. Ağaçlarla konuşarak, insan fizikleri kadar çeşitli ağaçlara hayranlıkla bakarak, onları okşayarak yürürüm.

Bütün insanlarda bulunan iki göz, iki kulak, bir ağız, bir burun... Birbirine hiç benzemeyen milyarlarca insan. Sarışını, esmeri, uzununu, kısası, saymakla bitmeyecek insan özellikleri. İnsanlar, insancıklar...

Güzel çirkin nitelemesi yaparken aklım son yıllarda sokaklarda gördüğüm genç kızlara, kadınlara gitti. Ben herkesin kendine göre burnu olduğunu sanırdım. Oysa artık sokakta gördüğüm bütün burunlar aynıymış, dudaklar hep karşısındakini öpecek gibi boşluğa uzanmış. Esprili bir

komşunun söylemi yalnızca güldürmüyor aynı anda düşündürüyor insanı. Bitişindeki apartmanın balkonuna çıkan evin genç kızı için “Ay sormayın kız kendi balkonunda ama dudakları bizim balkona kadar uzanmış!”

Acaba bu estetik düşkünlüğü kendini göstermek, güzelliği baş tacı etmek için mi bu kadar arttı? Varlığını kanıtlamanın yeni bir yolu mu? Herkes dış görünüşe sarıldı. Nitelik kimsenin umurunda değil. Bazen düşünüyorum bu estetik düzeltmelerle çok çirkinleştiklerini en yakınları söylemiyor mu onlara. Ya da herkesle aynı olduklarını, özgünlüklerini yitirdiklerini.

Oturduğum evimin sokağı sağlıklı sollu yemek mekânları; hamburgerciler, tavukçular, kebabçılarla dolu. Bu mekanların kapılarında içeride yer olmadığı için bekleyenleri gördükçe şaşırıyorum. Hele ısmarlanan yemekleri yetiştirmek için birbirini geçmeye çalışan moto kuryeler. En azından yemek ısmarlayanlar evlerinin ortamında, gülerek, konuşarak yemek yiyecekler diye seviniyorum.

Yürüyüşlerim sırasında kafelerde kahvaltı yapan çiftleri görüyorum. Önleri yiyeceklerle dolu ama ikisi de ellerindeki telefonlara bakarak kahvaltı yapıyorlar. Camı tıklatıp “Ne yapıyorsunuz?” dememek için kendimi zor tutuyorum.

Yazımın başında erken saatlerde sabahı yaşamının güzelliğini yazmak istiyordum, olumsuzluklar yine girdi düşüncelerimin arasına. Hep güzellik kaybediyor savaşı. Giderek artıyor çirkinlikler, yozluklar, basitlikler... Benim bir hayalim vardır, isterim ki aynı düşüncede, doğrulukta düzeyli, onurlu insanlar bir arada yaşasın ne güzel olurdu değil mi? Varsın burunları, uzun, eğri, kemikli çıkıntılı ama yürekleri aynı güzellikte, ruhları sevgi dolu, iyilikten yana insanlar...

Ne dersiniz olur mu bir gün? Umutsuzluk en büyük günahmış, siz-siz olun umutsuz olmayın dostlar. Sevgiyle.

GÜZEL GÜNLER VAR

YAZAN: Nur Banu HELVACIOĞLU

banu190343@gmail.com

Hayat bazen insanın yüreğine ağır gelen yollar çıkarır. Beklemediğin anlarda yorulursun, hiç hesapta olmayan hayal kırıklıklarıyla yavaşlarsın biraz.

Ben de durduğum günleri bilirim. Sessizce içime çekildiğim uzun düşünceleri... Ama sonra fark ettim ki hayat sadece kırıldığımız anlardan ibaret değil. Bir yerlerde henüz yaşamadığımız

sevinçler var. Henüz tanımadığımız insanlar, henüz görmediğimiz güzel günler. Ve insan ne kadar yorulursa yorulsun, içinde küçük bir umut taşıyorsa yeniden ayağa kalkabiliyor. Çünkü biliyorum; bazen en güzel hikâyeler en zor sayfalardan sonra başlar.

Ve bir gün yolun tam ortasında durup gökyüzüne baktığımda içimden sadece şu geliyor: Gececek. Demek ki sabretmek boşuna değilmiş.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

MEVZULAR DERİNDİ ANKARA'DA

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

Mevzular derindi Ankara'da!

Komşu kapıları çoktan kapanmış, hırsız dadanmıştı iyi niyetlere...

Mevsimin huyu değişmiş, Haziran sanmıştı kendini Ekim'in solgun güneşi.

Memleketin kalbi kırık gibi, Mülkiyeliler hararetli,

Çok konuşuyorduk ve hepimiz biliyorduk sona varması meçhul tümcelerın akıbetini.

Çoğunlukçuya geçeli çok olmuştu bizim kanadı kırık çoğulcu demokrasi...

O çoğul bu çoğunluğun muydu yoksa devrim miydi lazım olan en sahisinden?

Bunları ayak üstü tartışadururken

Yüksel caddesinde akşam oldu bile en sessizinden...

Yani yine

Mevzular derindi Ankara'da!

Şemsiyeli gökyüzü icad ettiler Selanik caddesinde,

Gazete okumuyordu eskisi gibi hiç kimse,

Ara sıra heyecanlandırsa da Cumhuriyet'in köşesi; matbaa kokusu çabucak uçuyordu demek

ki!

Leb demeden anlarken her şeyi, sinir uçları açıkta kaldığından mıydı bu milletin bir kıvılcıma öfkesi?

Kim açtı dersenez uçları, kimlik sorup baba adına bakarlar kaldırımında

Yani yine

Mevzular derindi Ankara'da!

Sonunda her şeyi bilen oluyordu Atatürk Bulvarı.
Adından bilinir de şimdilik susulur saadetin tek adresi...
Bulvar demişken; ne güzeldi ağaçların yeşili ve sevinçliydi kuşların bile öfkesi.
Ağırdı siyaset! Aman içimiz karardı değiştirelim lafı! Masum olanı mı konuşsak biraz yoksa
masum kalanı mı?

Aşkı icat etmeyi severdik kırık iskemleli masada
Şiirler yazardık bazen, hep aynı kadını severdi adam havada denizde ve karada,
Şiir bu ya bir de mutluluk koyardık sonuna
Yani yine derindi mevzular Ankara'da!

Az sevmesi yoktu bu kentin
Sevdası bedbaht, aşkı hayal, sevmesi enteresandı.
Kahve falında deniz çıkardı Ankara'da ve her aşk ilk aşk gibi yaşanırdı karasal bir
yakamozda.

Siyaseti sızılı, yazgısı karalı, öfkesi kabarık
Beter mi beter günlerin içinden ayağında prangalarla geçerken;
Bir Hüdayda çalar, iki Seymen güvercini uçuruverirdi...
El kızı yahut el oğlu değil miydi?
Söz verir de gelmez miydi? Yoksa sevip de kaçarmıydı?
Giden unutmaz, kalan beklemezdi!
Eylül'ün yağmuru Ekim'den sorulurdu.
Geçiniz turuncuya çalan parklarını!
Aslında;
Yapım ekiydi sonbaharda bu kentin yeşil parkaları...
Yani yine
Mevzular derindi Ankara'da
Ankara derindi tüm mevzularda!

10/10/2024

AYIN ŞARKISI

İKİMİZ BİR FİDANIN GÜLLER AÇAN DALIYIZ

SÖYLEYEN: Tülay ÖZER

Yola çıkmış arıyorum
Kaybettiğim aşkı
Yola çıkmış arıyorum
Kaybettiğim aşkı
Ne olur bana ümit verme
Seveceksen başkasını
Ne olur bana ümit verme
Seveceksen başkasını
Bana toz pembe görünmez
Sensiz dünyam karanlıktır
Bana toz pembe görünmez
Sensiz dünyam karanlıktır
Bana senden başka ümit
Olacak hiç kimsem yoktur
Bana senden başka ümit
Olacak hiç kimsem yoktur

İkimiz bir fidanın güller açan dalıyız
İkimiz bir fidanın güller açan dalıyız
Sen benimle ben seninle bu hayatı yaşamalıyız
Severek birbirimizi hayatta hep gülmeliyiz

Yaşamının gayesini
Seni görünce anladım
Yaşamının anlamını
Seni sevince anladım
Senden gelen her cefaya
Bu canımı adadım
Senden gelen her cefaya
Bu canımı adadım

Bil ki tahammül edemem

Başka birini sevmene

Bil ki tahammül edemem

Başka birini sevmene

Sevme benden başkasını

Razı değilsen ölmeme

Sevme benden başkasını

Razı değilsen ölmeme

İkimiz bir fidanın güller açan dalıyız

İkimiz bir fidanın güller açan dalıyız

Sen benimle ben seninle bu hayatı yaşamalıyız

Severek birbirimizi hayatta hep gülmeliyiz